Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

1993 йил 11 декабрь, шанба № 236—237 (21.588). Сотувда эркин нархда.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

9 декабрь куни халқ депутатлари Тошкент вилоят кенгашининг сессияси бўлди. Унда ташкилий масала кўрилди . Сайфулла Сайдалиев пенсияга чиқиши муносабати билан аризасига биноан вилоят ҳокими вазифасидан озод этилди. Президент И. Каримовнинг тавсиясига мувофиқ Ўрта Чирчиқ тумани ҳокими вазифасида ишлаб келаётган Мирзамурод Икромов Тошкент вилояти ҳокими, Бекобод шаҳар ҳокими бўлиб ишлаб келаётган Эркин Рўзиев вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари этиб тасдиқланди.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

— Пойтахт вилояти меҳнаткашлари пахта хом ашёси, сабзавот-мева ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш борасида етакчи ўринни эгаллаб келар эди, — деди Ислом Каримов. — Пахта етиштиришдаги Тошкент технологияси каби илғор усуллар, чорвадорларнинг тажрибалари ўша даврга хос ибратли ишлар эди. Вилоятда деҳқончилик илмининг усталари, ўз касби, қадр-қимматини улуғловчи, иродали ва зукко миришкорлар оз эмас.

Аммо, кейинги вақтда вилоятда кўпгина соҳаларда қолоқликка йўл қўйилди. Айниқса, иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда изчиллик ижтимоий-иқтисодий масалаларга аниқ раҳбарлик сезилмай қолди.

Мамлакатимизда бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан юз бераётган муайян қийинчиликларни бартараф этиш юзасидан жиддий ишлар олиб борилаётган ҳозирги вақтда бундай камчиликларга бефарқ қараб бўлмайди. Вилоятда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми анча камайди, гўшт, сут етиштириш режалари сурункасига бажарилмай қолди. Пахта ҳатто сентябрь ойида ҳам суғорилгани сабабли кўсаклар пишмай қолди. Голландия технологияси асосида етиштирилган картошканинг бир қисми қор остида ётибди. Савдо, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳам ўлда-жўлда. Вилоятдан 600 миллион сўмлик маҳсулот четга олиб кетилаётганда божхона ходимлари томонидан ушлаб қолинди. Вилоят ҳокимлиги халқнинг ризқи бўлган бу маҳсулотларни олиб чиқиб кетиш учун асоссиз рухсатномалар берган.

Президент деҳқон хўжаликлари ва уларнинг фаолияти, суғориладиган ерлардан самарали фойдаланиш масалаларига тўхталди. Вилоятда мавжуд саноат корхоналарини хусусийлаштириш, қишлоқ аҳолисини тоза сув ва табиий газ билан таъминлашда ҳам нуқсонлар борлиги айтилди.

Сўнгра Ислом Каримов ҳозирги вақтда раҳбар қандай бўлиши кераклиги ҳақида гапириб, у бағрикенг, юртпарвар, кишилар ҳолидан хабар оладиган, ислоҳотларни изчил амалга ошириш учун жон куйдирадиган бўлмоғи кераклигини таъкидлади.

Сессияда Тошкент тумани М. Фозилов номидаги жамоа хўжалигининг раиси С. Муҳаммаджонов, Юқоричирчиқ тумани Аҳмад Яссавий номидаги жамоа хўжалигининг раиси А. Машахапов, Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг директори В. Сигедин, Чирчиқ шаҳар ҳокими Д. Азизхўжаев сўзга чиқди.

Сессияда Республика Бош Вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов қатнашди.

(ЎзА).

(Сессия ҳақидаги батафсил ҳисобот газетамизнинг келгуси сонида босилади).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИНИНГ БИР ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН АВФ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг бир йиллиги муносабати билан меҳр-шафқат ва инсонпарварлик қоидаларига амал қилиб, қарор қиламан:

1. Биринчи марта қамоққа ҳукм қилинган аёллар ва балоғатга етмаган шахслар оғир жиноят, шунингдек, уюшган жиноий гуруҳлар таркибида жиноят содир этмаган бўлсалар, жазодан озод қилинсин.

2. Эҳтиётсизлик оқибатида содир этган жиноятлари учун 5 йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилинган бошқа фуқаролар жазодан озод қилинсин.

3. Фармоннинг 1-моддасида санаб ўтилган шахсларнинг жиноий ишларини тергов қилиш ва судда кўриб чиқиш тўхтатилсин.

4. Мазкур Фармон эълон қилинган кундан кучга киради ва 4 ой ичида ижро этилиши керак.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1993 йил 7 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ХДП МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ СИЁСИЙ ИЖРОИЯ ҚЎМИТАСИДА

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши Сиёсий ижроия қўмитасининг навбатдан ташқари бўлиб ўтган мажлисида партия ташкилотларининг республикамиз Президенти, ХДП Раиси И. А. Каримовнинг Ўзбекистон Конституциясининг бир йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида 1993 йил 7 декабрда сўзлаган «Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати» номли нутқида баён этилган қоида ва хулосаларни ўрганиб чиқиш ва тарғиб қилишни ташкил этиш бўйича вазифалари тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Қабул қилинган қарорда Президентимиз нутқининг катта сиёсий ва тарбиявий аҳамиятига эга эканлиги таъкидланиб, унинг чуқур мазмуни, назарий ва амалий моҳиятини ХДПнинг барча аъзолари томонидан ўрганиб чиқиш ва меҳнат жамоалари, маҳаллалар, чойхоналарда кенг тарғиб этишни йўлга қўйиш маҳаллий партия ташкилотларига тавсия этилди.

Нутқни ўрганиш жараёнида партия ташкилотларининг долзарб вазифаларини, ҳар бир партия аъзосининг иқтисодий-ижтимоий ислоҳотларни амалга ошириш, ёш авлодни Ватанга чексиз меҳр-муҳаббат, самарали меҳнат қилиш ва халқимизнинг осойишталигини кўз қорачиғидай асраш руҳида тарбиялашда ўрнини аниқлашга алоҳида эътибор бериш лозимдир.

Ушбу мақсадларда бошланғич партия ташкилотлари раҳбарлигида тузилган сиёсий тўгараклар, партия кенгашларининг мулоқот клублари, маҳаллий матбуот, тарғибот ҳамда ташвиқотнинг бошқа шакл ва усулларидан кенг фойдаланиш таклиф қилинади.

«Ўзбекистон овози» ва «Голос Узбекистана» газеталарида давлатимиз раҳбарининг нутқида қўйилган масалалар, партия ташкилотларининг тарғиботчилик ишлари тўғрисида мақола ва хабарларни мунтазам бериб бориш кўзда тутилади.

ЎЗБЕКИСТОН ХДП МК МАТБУОТ МАРКАЗИ.

БОШ ҚОНУНИМИЗ ТАНТАНАСИ

Ватанимиз шаҳар ва қишлоқларида бошланган Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг бир йиллиги тантаналари мамлакат пойтахтидаги Халқлар дўстлиги саройида давом этди.

Асосий Қонунимиз зўр сиёсий, ҳуқуқий ва халқаро аҳамиятга молик ҳужжат ўлароқ, жаҳонда янги, эгамен, истиқболи порлоқ давлат туғилганининг шаҳодатномаси бўлди. Мустақиллигимизнинг ҳуқуқий негизи сифатида мазкур ҳужжат умуминсоний қадриятларга асослангани, демократик давлат тамойилларини акс эттиргани, жамият тараққиётини белгилаши билан ҳам қимматлидир. Унга амал қилмоқ юртимизни дунёнинг қудратли, бой-бадавлат, фаровон мамлакатларидан бирига айлантириши шубҳасиздир.

Муҳташам кошона тўрини безаган Ўзбекистон давлат байроғи ва ундаги Конституция рамзи тантанага янада улуғворлик бахш этган. Республика мустақиллиги кунидан кейин энг катта миллий байрамимиз ҳисобланган бугунги тантана иштирокчилари орасида Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳри меҳнаткашлари, хорижий мамлакатлар элчихоналари вакиллари, шунингдек, узоқ-яқиндан келган меҳмонларни учратиш мумкин.

Тантанали йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков очди.

Ўзбекистон Республикасининг юракларни тўлқинлантирувчи давлат madҳияси янгради.

Президент Ислом Каримов Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг бир йиллиги ва мамлакатдаги ижтимоий-сиёсий аҳвол тўғрисида маъруза қилди.

Тантанали йиғилиш сўнгида республика санъат усталари иштирокида катта байрам концерти намойиш этилди.

БУЮК КЕЛАЖАГИМИЗНИНГ ҲУҚУҚИЙ КАФОЛАТИ

Республика Президенти Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Конституциясининг бир йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда сўзлаган нутқи

Ассалому алайкум, муҳтарам юртдошлар!

Азиз меҳмонлар!

Хонимлар ва жаноблар!

Бугун диёримизда Мустақил Ўзбекистон Республикаси ҳаётидаги улуғ сана нишонланяпти. Бу — янги туғилган давлатимизнинг, ҳақиқий мустақиллигимизнинг мустаҳкам пойдевори бўлган ҳур Ўзбекистонимиз биринчи Конституциясининг бир йиллигидир!

Бир йил муқаддам халқимизнинг кўп асрлик тарихида буюк воқеа содир бўлди. Ўзбекистон Республикаси Олий кенгашининг ўн биринчи сессияси мамлакатимизнинг асосий қонуни — янги Конституцияни қабул қилди ва 8 декабрь кунини умумхалқ байрами деб белгилади.

Фурсатдан фойдаланиб, давлатимиз ва халқимиз тарихида абадий қоладиган, келажак авлодлар фахр билан эслаб юрадиган Ўзбекистон Конституцияси куни — қутлуғ айём билан барчангизни чин қалбимдан муборакбод этишга рухсат бергайсиз.

Муҳтарам дўстлар!

Ҳаммамиз учун азиз бўлган Ватанимиз мустақиллигининг икки йиллигини яқинда нишонладик.

Бугун Ўзбекистон халқи улуғ аждодларининг анъаналарини, урф-одатларини давом эттириб, тақдирини ўз қўлига олиб, қаддини ростлаб, эл-юртимизда осойишталик, барқарорликни, миллатлараро аҳиллик ва фуқаролар тотувлигини авайлаб-асраб, янги тарихий шароитда ўз келажагини қурмоқда, миллий давлатчилигини тикламоқда.

Ўзбек миллати азалдан ўз фикри, ўз истиқлоли учун курашиб яшаган. Бунга мозий гувоҳ. Миллатимиз тарихи ҳақидаги ҳақиқат юртимизнинг фидойи, ўз йўлидан, маслагидан, сўзидан қайтмайдиган фарзандларига очилиши лозим. Билишимиз шарт бўлган тарих саҳифаларини қунт билан варақлаш ҳаммамиз учун ҳам фарз, ҳам қарздир.

Шарқни Ғарб билан боғлаган Буюк ипак йўлининг марказида жойлашган буюк Турон — Мовароуннаҳр заминида қадимда ўзга мамлакатлар вакиллари нафақат тижорат билан шуғулланар, балки илм-маърифат, маданият дурдоналари ва давлатчилик асослари билан ҳам танишар эди.

Буюк бобомиз соҳибқирон Амир Темур барпо этган, илм-фан, маърифат борасида ўрта асрлардаёқ дунёга танилган бир давлат, катта бир миллат ғоят чиройли сўзлар билан ниқобланган кўп йиллик мустамлакачилик асоратидан озод бўлганини бугун ҳис этмоқда.

Сир эмас, ҳар қандай жамият келажакни кўзлаб яшайди ва унинг пойдеворини имкон қадар мустаҳкамроқ қуришга ҳаракат қилади. Шу нуқтаи назардан қараганда, давлатимиз, жамиятимиз эришган буюк ютуқ — Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси бўлди.

Табиийки, ҳар қандай давлатнинг юзи, обрў-эътибори унинг Конституцияси ҳисобланади. Зотан, Конституция давлатни давлат, миллатни миллат сифатида дунёга танитадиган қомусномадир. Шу маънода асосий қонунимиз халқимизнинг иродасини, руҳиятини, ижтимоий онги ва маданиятини акс эттиради. Чунки уни ишлаб чиқиш ва муҳокама этишда бутун халқ иштирок этди. Бир сўз билан айтганда, Конституциямиз том маънода халқимиз тафаккури ва ижодининг маҳсулидир.

Асосий қонунимизни баҳолашда АҚШ, Буюк Британия, Франция, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европа Хавфсизлик ва Ҳамкорлик кенгаши каби нуфузли давлат ва халқаро ташкилотларнинг олимлари фаол қатнашдилар. Лекин, ҳеч ким, ҳаттоки, бизни хуш кўрмайдиган кишилар ҳам унинг демократик моҳиятини инкор эта олмади.

Она Ватанини тарк этган, ўзларини «мухолифат» атаб юрган, четдан бериладиган садақа эвазига кун кечираётган бўҳтончи кимсалардан биронтаси Конституциямизга қарши бирор оғиз гап айта олмади.

Табиий бир савол туғилади: хўш, бунинг сабаби нима?

Биринчидан, бизнинг Конституция ҳақиқатан ҳам демократик конституциядир. Тарихда синалган умуминсоний, умумбашарий қадриятларни ўзида мужассам этган ҳужжатдир. Иккинчидан, бизнинг Конституция энг ривожланган, тараққий топган давлатларнинг тарихий тажрибасига таянган ҳолда яратилган, у дунё миқёсида ҳам ҳар қандай илғор давлат Конституцияси билан бемалол куч синашмоқда.

Шу билан бирга бу Конституция умумий мазмунидан тортиб, оддий бир бандига қадар Хўжа Аҳмад Яссавий бобомиз даврида, буюк Амир Темур замонида шаклланган миллий тафаккурни, муқаддас исломий қадриятларни ўзида акс эттиради. Шу кўҳна замин одамлари кўнглида устивор бўлган адолат, ҳақиқат, иймон, олижаноблик, бағри кенглик, мардлик, тантилик каби улуғ хислатлар бу муборак ҳужжатдан муносиб ўрин олган.

Дарҳақиқат, у Ўзбекистонимизда — шу азиз ва муқаддас заминимизда истиқомат қилаётган инсонларнинг дунёқарашини, уларга хос ўзаро муносабатлар, хусусиятларни, меҳр-оқибат, одамийлик, ўзга миллат ва элатларга нисбатан ҳурмат, илму фанга интилиш, ор-номус, иффат ва ҳаё каби эзгу фазилатларни ўзига асос қилиб олган. Бизнинг Конституциямиз эски тоталитар-мустабидлик тузумидан, ўзини ҳаётда мутлақо оқламаган, касодга учраган, миси

(Давоми иккинчи бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

САВДО ВА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИ КОРХОНАЛАРИДА ТЕКШИРИШЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ТЎҒРИСИДА

Қайси идорага бўйсунишидан ва мулкчилик шаклидан қатъи назар, савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналарида текширишни тартибга солиш, ходимларни асосий фаолиятдан ноўрин чалғитиш ҳолларига барҳам бериш, бу ишда такрорлаш ва параллелизмга йўл қўймаслик мақсадида:

1. Белгилаб қўйилсинки, қайси идорага бўйсунишидан ва мулкчилик шаклидан қатъи назар, савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналарининг фаолиятини фақат Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Бош давлат солиқ бошқармаси ва унинг ҳудудий бўлинмалари Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг молия ва тафтиш органлари иштирокида амалдаги қонунларга мувофиқ текширадилар.

Бош давлат солиқ бошқармасига бир ҳафта муддат ичида савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналари фаолиятини ҳар жиҳатдан текширишни мувофиқлаштириш тўғрисидаги низомни ишлаб чиқиш топширилсин.

2. Такрорлаш ва параллелизмга барҳам бериш мақсадида, қайси идорага бўйсунишидан ва мулкчилик шаклидан қатъи назар, савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналарида маҳаллий бошқарув органлари, давлат назорати, ички ишлар, соғлиқни сақлаш, стандартлаштириш, метрология ва сертификация органлари ўзларининг республика ташкилотлари томонидан текшириш учун аниқ топшириқ кўрсатиб берилган тегишли рухсатномаларсиз текширишларни ўтказиш тақиқлансин.

3. Вазирликлар, Давлат қўмиталари, идоралар, корпорациялар, концернлар, уюшмалар ва республика бирлашмалари Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда ушбу фармон талаблари жойларда қатъий бажарилишини таъминласинлар.

4. Вазирлар Маҳкамаси 10 кун муддат ичида амалдаги норматив ҳужжатларга тегишли ўзгартишлар киритсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 10 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ РАЁСАТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ЎН ТЎРТИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раёсати **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн тўртинчи сессияси 1993 йил 28 декабрь куни Тошкент шаҳрида чақирилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг раиси

Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 10 декабрь

• • •

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн тўртинчи сессияси муҳокамасига қуйидаги масалалар киритилиши кўзда тутилмоқда:

1. Мандат комиссиясининг маърузаси.
2. «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайловлар тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳақида.
3. Ўзбекистон Республикаси 1994 йилги бюджетининг асосий кўрсаткичлари тўғрисида.
4. «Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси ҳақида.
5. «Тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланувчи жисмоний шахслардан рўйхатга олганлик учун ундириладиган йиғим ва бундай шахсларни рўйхатга олиш тартиби тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси ҳақида.
6. «Ўзбекистон Республикаси фуқароларидан, ажнабий фуқаролардан ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи тўғрисида»ги Қонунга ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги қонун лойиҳаси хусусида.
7. «Стандартлаштириш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республика Қонунининг лойиҳаси ҳақида.
8. «Метрология тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси ҳақида
9. «Маҳсулотлар ва хизматларни сертификатлаштириш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси ҳақида.
10. «Ўзбекистон Республикасида кооперация тўғрисида»ги Қонунга ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Қонун лойиҳаси хусусида.
11. «Ўзбекистон Республикаси халқ таълими ходимлари кунини белгилаш тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳақида.
12. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсатининг айрим фармонларини ўз кучини йўқотган, деб эътироф этиш тўғрисида.

Ана шу масалалар билан бир қаторда халқаро шартномаларни ратификация қилишга оид, шунингдек, Олий Кенгашнинг ваколат доирасига кирувчи бошқа масалалар юзасидан бир қанча ҳужжатларни депутатлар муҳокамасига киритиш мўлжалланмоқда.

23 ДЕКАБРДА ГАЗЕТАМИЗ БАЙРАМИ БЎЛАДИ

Кеча Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашида «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллик юбилейига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисни комиссия раиси, ЎзХДП МК иккинчи котиби А. Жалолов олиб борди. «Ўзбекистон овози» газетаси бош муҳаррири Азим Суюн юбилейга тайёргарликнинг бориши ҳақида ахборот берди. Комиссия «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллигини шу йил 23 декабрда ўтказишга қарор қилди. Мажлисда мазкур юбилейни уюшқоқлик билан ўтказиш юзасидан ўзаро фикр-мулоҳазалар баён этилди, аниқ режалар белгилаб олинди.

БУЮК КЕЛАЖАГИМИЗНИНГ ҲУҚУҚИЙ КАФОЛАТИ

(Боши биринчи бетда).

чиққан тизимдан воз кечиб, янги, замонавий ва эркин ҳаётга интилишимизга, мана шу янгидан қураётган ҳаётимизни ҳар тарафлама ҳимоя этишимизга хизмат қилади.

Ҳақиқатан ҳам, ҳеч бир муболағасиз айтиш мумкинки, бизнинг Конституциямиз умуминсоний ғоялар — тенглик, эркинлик, биродарлик, халқлар ва миллатлараро дўстлик, мамлакат ва дунё барқарорлиги каби энг улуғ ғояларга хизмат қилади. Ишончим комилки, буни барча халқимиз теран англайди ва бунга ишонади.

Шуни таъкидлаб ўтиш жоизки, кечаги замонларда ҳам кўп Конституциялар бўларди. Ҳар бир даврга, ҳатто айрим шахсларга ҳам мослаштириб чиқарилган асосий қонунларни биламиз. Аммо ўша Конституциялар, улар кимнинг номи билан аталганидан қатъи назар, бир мақсадга — қотиб қолган мафкурага асосланган тузумни ҳимоя қилишга ва унинг ҳукумронлигини ўтказишга хизмат қилар эди.

Ҳаммамизга маълумки, биз сўнгги 70 йил мобайнида давлатга қарамлик ва сиғиниш ҳолатида яшадик. Мамлакатдаги барча бойликларнинг, мулкнинг эгаси давлат деб ҳисоблаб келдик. Қайси масалани олмайлик, давлат манфаати биринчи ўринда, фуқаро, шахс манфаати эса деярли ҳисобга олинмаслиги эски Конституцияларнинг ҳар қайси моддасида яққол кўзга ташланар эди.

Янги Конституциямизнинг энг муҳим моҳияти шундан иборатки, унда «давлат органлари ва мансабдор шахслар жамият ҳамда фуқаролар олдида масъулдирлар» дейилган, яъни фуқаролар манфаатининг устунлиги қонуний равишда мустаҳкамланган ва кафолатланган. Собиқ тоталитар тузум шароитида бундай фикрни ҳеч ким хаёлига ҳам келтира олмас эди. Бугун эса инсон, унинг ҳаёти, эрки, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа ҳуқуқ ҳамда эркинликлари муқаддас бўлиб, давлат ҳимоясидадир.

Қадрли дўстлар!

Фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари борасида Конституциямиз инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг барча асосий ғоя ва қоидаларини ўзига сингдирган. Ўзбекистонда яшовчи ҳар бир шахс фуқаролик ҳуқуқига эга. Ҳеч ким фуқароликдан ёки фуқароликни ўзгартириш ҳуқуқидан маҳрум этилиши мумкин эмас.

Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги унга қандай асосларда эга бўлинганидан қатъи назар, ҳамма учун тенгдир. Фуқаролик ҳар бир шахсга республиканинг иқтисодий, сиёсий, ҳуқуқий ва маданий турмушида мумкин қадар тўлароқ иштирок этиш имконини беради. Чунончи, шахс Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини қабул қилар экан, бу билан у Конституциямиз ва қонунларимизда мустаҳкамлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликларга эга бўлади. Шунингдек, у маълум бурчларни ҳам бажаришга мажбурдир. Табиийки, Ўзбекистон давлати ҳам фуқароларнинг манфаатлари ва эркинликларини республика ҳудудида ва унинг ташқарисида ҳимоя қилиш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

Умум эътироф этган қоидага кўра ҳар бир шахс фақат бир давлатнинг фуқароси бўла олади. Бу ўринда шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, баъзи бир давлатларнинг айрим сиёсий раҳбарлари муайян бир миллат вакилларига икки фуқаролик ҳуқуқини бериш масаласини олға сурмоқдалар. Бунда айрим миллатга мансуб шахсларнинг ҳуқуқларини тўлароқ ҳимоя этишни кўзда тутмоқдалар. Аслида уларнинг мақсади бошқа — бизнинг ички ишларимизга аралашиш, бизнинг мустақиллигимизни чеклаш, бизга шу йўл билан яна тазйиқ ўтказишга уринишдир.

Биз бундай ёндашувни рад этамиз, албатта. Бунга ягона Ўзбекистон халқини ташкил этувчи барча миллат ва элатлар рози бўлмайдилар. Демократик ҳуқуқий давлатда фуқаролик фақат биргина миллий тамойил асосида белгиланмайди. Агарда фуқаролик миллий тамойил асосида белгиланса, инсонга миллатига қараб турли хил ҳуқуқий мақом берилса, бу охир-оқибатда жамият барқарорлигининг бузилишига олиб келади.

Икки давлат фуқаролигига мансублик — ачинарли ҳолдир. Бу — беватанлик билан баробардир.

Мамлакатимизда муайян кишилар ёки айрим миллат ёхуд этник гуруҳларнинг икки давлат фуқароси бўлиши учун на сиёсий, на ҳуқуқий асос бор. Шунинг учун ҳам, «Фуқаролик тўғрисида»ги қонунимизга мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлган шахснинг бирон-бир чет давлат фуқаролигига мансублиги тан олинмайди. Бу қоида 1930 йилги Гаага конвенциясида мустаҳкамланган икки фуқароликни тан олмаслик халқаро тамойилга ҳам тўла мос келади.

Бу — бизнинг фуқаромиз республика ва унинг идоралари билан муносабатда ўзининг бошқа давлат фуқаролигига мансублигини рўкач қила олмайди деганидир. Бундан ташқари, ҳеч ким ўзини Ўзбекистон Республикасининг бошқа фуқаролари мавқеидан фарқ қилувчи ўринга ҳам қўя олмайди.

Ўзбекистон фуқаролари, ўзларининг насл-насаби, ирқи, миллатидан ва бошқа ҳолатларидан қатъи назар, тенг ҳуқуққа эгадирлар. Конституциямиз Ўзбекистон фуқароси деб ҳисобланган барча миллат ва элатларнинг тиллари, урф-одатлари ва миллий анъаналари ҳурмат қилинишини кафолатлайди.

Муҳтарам дўстлар!

Республикамизда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг асосини иқтисодиётни бошқаришнинг буйруқбозлик, режага қарам бўлиш услубларидан мулкчиликнинг хилма хил шаклларига, тадбиркорликка, эркин меҳнат қилиш ҳуқуқига асосланган бозор муносабатларига ўтказиш ташкил этади.

Конституцияда хусусий мулкнинг давлат томонидан ҳимоя қилиниши таъкидланган. Мақсад — иқтисодиётни ўта марказлаштирмаслик ҳамда яккаҳокимликка барҳам беришдан, корхоналар, ташкилотлар ва хусусий тадбиркорларнинг мустақиллигини кенгайтиришдан иборат. Унда хўжалик фаолиятига давлатнинг яккаҳокимчилик тарзида аралашувига чек қўйилган, иқтисодий фаолият эркинлиги таъминланган, ишбилармонлик ташаббусига ва эркин бозор муносабатларига кенг йўл очилган. Хуллас, ўз мулкига ўзи хўжайин бўлган кишилар ижтимоий ва сиёсий барқарорликнинг асосий таянчи бўлиб хизмат қилади.

Конституцияда ҳурфикрлик, виждон ва диний эътиқод эркинлиги масалаларига ҳам катта эътибор берилган. Бу эса республикамизда шаклланган урф-одатларга, халқимизнинг теран маънавий анъаналарига батамом мос келади. Диннинг халқимиз маънавиятига, руҳиятига ўтказаётган ҳаётбахш таъсирини кўриб турибмиз. Инсоннинг покланишида, жамиятни руҳий-ахлоқий жиҳатдан соғломлаштириш борасида ислом динининг ижобий таъсирини баҳолаш қийин. Буни ҳаммамиз яхши тушунишимиз лозим. Ўйлайманки, диннинг тарбиявий аҳамияти янада кучайиши керак. Дин ва диний ташкилотларга нисбатан янада мулоҳазали сиёсат юритилиши даркор.

Диний ташкилотлар ва бирлашмалар, давлатдан ажратилган ҳолда, қонун олдида тенгдирлар. Давлат диний бирлашмаларнинг фаолиятига аралашмайди. Ҳар бир инсон ўз эътиқодига ва хоҳлаган динига амал қилиш ёки ҳеч қайси динга эътиқод қилмаслик ҳуқуқига эга.

Янги Конституциямизнинг муҳим жиҳатларидан бири шуки, давлат ҳокимиятининг тузилиши ва фаолият тартиби ваколатларни тақсимлаш тамойили асосида амалга оширилади.

Улуғ бобокалонимиз Амир Темур «Қаерда қонун ҳукмронлик қилса, шу ерда эркинлик бўлади», деган сўзларни тарих саҳифаларига зарҳал ҳарфлар билан ёздирган эди. Қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимияти — давлатнинг учта асосий таянчидир.

Конституцияда Ўзбекистон Республикаси Олий мажлисининг, Ўзбекистон Президентининг, Вазирлар Маҳкамасининг, суд ҳокимияти идоралари бўлмиш — Конституциявий суд, Олий суд ва Олий хўжалик судининг ваколатлари аниқ-равшан белгилаб қўйилган.

Қонун чиқарувчи ҳокимият Олий Мажлис томонидан ижроия ҳокимияти эса Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Вазирлар Маҳкамаси томонидан амалга оширилади.

Суд ҳокимияти Конституциявий суд, Олий суд ва Олий хўжалик суди томонидан амалга оширилиб, улар биргаликда, республиканинг ягона суд тизимини ташкил этади.

Конституцияда жойлардаги давлат ҳокимияти органларига алоҳида эътибор берилган. Ўз-ўзини бошқариш тамойилларини мустаҳкамлаш билан бир қаторда, маҳаллий ҳокимиятнинг бошлиғи — ҳоким лавозими жорий этилади. Муайян ҳуқуқларга эга бўлган маҳаллий вакиллик ҳокимияти — халқ депутатлари кенгашларига, шунингдек, ижроия ҳокимиятига вилоят, туман, шаҳар ҳокимлари раҳбарлик қиладилар.

Шаҳарчалар, қишлоқлар ва овулларда маҳаллий ҳокимият ўз-ўзини бошқариш органлари шаклида амалга оширилади. Фуқароларнинг бундай йиғинлари ўзини ўзи бошқариш органлари ҳисобланади.

Асосий қонунимиз Ўзбекистон таркибидаги Қорақалпоғистон Республикасининг мақомини тан олади ва унинг суверенитетини муҳофаза этади. Қардош Қорақалпоғистон ҳам ўзининг Асосий қонунини қабул қилди. Ўзбеклар билан қорақалпоқларнинг абадий бирлиги ва қон-қардошлигини тасдиқлади.

Конституциямизда коммунистик мафкура, синфийлик, яккапартиявийлик иллатларидан асар ҳам йўқ.

Давлат сиёсий партияларнинг, жамоат бирлашмаларининг, шу жумладан, касаба уюшмаларининг ҳуқуқий манфаатларини муҳофаза этади. Бундан ташқари, давлатга жамоат бирлашмаларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига риоя этилишини таъминлаш, уларга ижтимоий ҳаётда иштирок этиш учун тенг ҳуқуқий имкониятлар яратиб бериш вазифаси ҳам топширилган.

Конституцияда жамиятимизда кўппартиявийлик тизимини шакллантиришнинг ҳуқуқий асослари яратилган. Олий Мажлисга сайлов Ўзбекистон тарихида биринчи марта кўппартиявийлик асосида ўтади. Шунинг учун ҳам бугун сайлов тўғрисидаги қонун лойиҳаси қизғин муҳокама қилинмоқда.

Асосий қонунимизда ижтимоий ҳаёт сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрларнинг хилма-хиллиги асосида ривожланади, дейилган. Ҳеч қайси мафкура давлат мафкураси мақомига кўтарилиши мумкин эмас. Бу конституциявий қоида бизнинг олдимизга миллий истиқлол мафкурасини яратиш вазифасини қўяди.

Миллий истиқлол мафкураси халқимизнинг азалий анъаналарига, удумларига, тилига, дилига, руҳиятига асосланиб, келажакка ишонч, меҳр-оқибат, инсоф, сабр-тоқат, адолат, маърифат туйғуларини онгимизга сингдиришга хизмат қилиши лозимлигини унутмайлик. Унда жамиятимиздаги барча кучлар, ҳаракатлар, жамоат ташкилотлари, аҳоли турли табақаларининг ўй-фикрлари, орзу-умидлари ўз ифодасини топмоғи лозим. У давлатимиз фуқароларини улуғ мақсад йўлида қалбан бирлаштиришга кўмаклашиши керак.

Биз эркин демократик жамият қурмоқчимиз. Биз халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини тан оламиз ва ҳурмат қиламиз. Биз мамлакатларнинг ҳудудий яхлитлигини ва суверенлигини ҳурмат қиламиз. Биз барча можароларни музокаралар, сиёсий йўл билан ҳал қилиш тарафдоримиз. Биз тараққиёт фақатгина иқтисод, маданият, савдо-сотиқ ва маърифат соҳаларидаги алоқалар воситасида амалга оширилишини истаймиз.

Бу тамойиллар Ўзбекистон ташқи сиёсатининг негизини ташкил этади. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 48-сессияси минбаридан халқимизнинг ана шу умумбашарий қадриятларга содиқ эканини изҳор этиш шарафи менга насиб этганидан беҳад бахтиёрман!

Конституциямизнинг муҳим бир банди Оллоҳ таоло ато этган энг улуғ неъмат — инсоннинг яшаш ҳуқуқи ҳақида. Афсуски, собиқ Советлар империяси парчаланиб кетганидан кейин рўй берган ижтимоий портлашлар, турли келишмовчиликлар Марказий Осиё минтақасини ҳам четлаб ўтмади. Гап Тожикистонда, тожик-афғон чегарасида бўлаётган хунрезлик хусусида боряпти. Неча асрлардан бери ёнма-ён яшаётган Марказий Осиё халқларининг келажак тақдирини айри-айри тасаввур қилиш мумкин эмас. Биз Тожикистоннинг ички ишларига аралашмоқчи эмасмиз, лекин «қўшнинг тинч — сен тинч» деган кўҳна Шарқ мақолини унутмаслик керак. Барчангизга маълум, Ўзбекистон Марказий Осиёда хавфсизлик, барқарорлик ва ҳамкорлик масалалари бўйича Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг доимий ишловчи семинарини ташкил этишни таклиф қилди. Агар шу ниятимиз амалга ошса, манфаатдор мамлакатлар минтақавий хавфсизликнинг ишончли тизимини вужудга келтирган бўлур эди.

Азиз ватандошлар!

Бугун Конституциямизнинг бир йиллигини нишонлар эканмиз қилинган ишларга баҳо беришимиз лозим. Ўйлаб кўрсак, бир йил дегани абадият олдида жудаям қисқа фурсатдир. Лекин, сарҳисоб этадиган бўлсак, шу бир йил мобайнида республикамизда қанчадан-қанча воқеалар юз берди.

Ўзбекистон мустақиллигини эълон қилиб, ўзининг маънавий қадриятларини ва ақлий салоҳиятини тиклаш, иқтисодий ва ижтимоий соҳаларда туб ўзгаришлар, ижтимоий ҳимояни кўзда тутган ҳуқуқий демократик давлат пойдеворини қуриш даврига қадам қўйди.

Бир йилда 40 та янги қонун қабул қилинди. Ўзгариб бораётган шарт-шароитларни эътиборга олиб, илгари қабул қилинган қонун ҳужжатларига тузатишлар киритилди. Қабул қилинган бу муҳим қонунлар миллий давлатчиликни барпо этишга, эркин бозор иқтисодиётини ривожлантиришга, жаҳон ҳамжамиятидаги мамлакатлар билан фаол ҳамкорлик қилишга қаратилгандир.

Республикада қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш мақсадида демократик ислоҳотлар амалга ошириляпти. Бу ислоҳотлар барча ҳокимият тармоқларининг ваколатларини аниқ белгилаш ва улар ўртасида амалий ҳамкорликни йўлга қўйишни кўзда тутади.

Конституцияда Ўзбекистон халқаро муносабатларнинг тўла ҳуқуқли субъекти экани таъкидланган. Ҳозирги кунда мустақил Ўзбекистон халқаро ташкилотларнинг фаол аъзосига айланяпти, жаҳон хўжалигига уйғун ҳолда ривожланяпти ва ўзаро манфаатли муносабатлар ўрнатяпти.

Ўзбекистонни дунёдаги деярли барча нуфузли катта давлатлар тан олди. 70 дан ортиқ мамлакат билан дипломатик муносабатлар ўрнатилди. Ҳозирги вақтда Тошкентда салкам 40 давлат ўз элчихона ва ваколатхонасига эга. Республикамизнинг асрлар мобайнида ташқи дунёдан ажралиб қолганига барҳам берилмоқда.

Биз ташқи сиёсатимизни шакллантиришда конституциявий тамойилларга амал қилган ҳолда, аввало, ўз куч-қудратимизга, маънавиятимизга, кўп авлодлар меҳнати билан яратилган халқимиз салоҳиятига таянаяпмиз. Бу — ташқи муносабатларда очиқ, тенг ҳуқуқли ва ўзаро фойдали ҳамкорлик қилиш, халқаро ҳуқуқнинг умум эътироф этган қоидаларига риоя этиш демакдир.

Ўзбекистон ўз мустақиллигининг илк даврида кўпгина обрўли халқаро жамият, иқтисодий ва молиявий ташкилотларнинг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлди. Жаҳондаги энг катта мамлакатлар билан савдо-иқтисодий муносабатларини ўрнатди. Республиканинг ишончли, истиқболли ҳамкор сифатидаги обрў-эътибори анча мустаҳкамланди.

Туркия, Германия Федератив Республикаси, Франция, Буюк Британия, Голландия, Австрия, Корея Республикаси, Хитой, Индонезия, Малайзия, Ҳиндистон билан сармояларни рағбатлантириш ва ўзаро ҳимоя қилиш тўғрисида икки томонлама битимлар тузилгани халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлашда муҳим аҳамият касб этади.

Ташқи савдо муаммоларимиз кенгайди. Ҳозир у салкам 1,3 миллиард долларни ташкил этмоқда. Дунёдаги 50 дан кўпроқ мамлакатнинг фирма ва ширкатлари билан иқтисодий алоқа ўрнатилди. Ҳозир экспорт маҳсулотларининг 80 фоизга яқини Россия, Украина, Белорусь каби Ҳамдўстлик давлатларидан ташқари Туркия, Бельгия, Буюк Британия, Франция, Индонезия, Корея Республикаси, Америка Қўшма Штатлари, Финляндия Швейцария каби мамлакатларга юбориляпти.

Халқимизнинг олий манфаатларини инобатга олган ҳолда, давлатимизнинг иттифоқлар тузиши, ҳамдўстликларга ва бошқа давлатлараро тузилмаларга кириши мумкинлиги асосий қонунда белгилаб қўйилган. Ўзбекистон ана шу ҳуқуққа амал қилиб, Марказий Осиё давлатлари — Туркия, Эрон, Покистон билан биргаликда иқтисодий ҳамкорлик ташкилотига аъзо бўлди. Бу ташкилот доирасида давлатлараро транспорт йўлларини биргаликда қуришга доир лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишга фаол қўшилди.

Биз Тажан — Серахс янги темирйўли қурилишида ўз улушимиз билан қатнашяпмиз. Бу йўл Пекинни Истамбул билан боғлайдиган Трансосиё магистралининг таркибий қисми бўлади. Каспий денгизи соҳилида Оқтов бандаргоҳини қайта тиклаш, Хитой билан Покистонга бевосита чиқишга имкон берадиган Андижон — Ўш — Эргаштом — Қашғар ҳамда Ҳинд океанига йўл очадиган Термиз — Ҳирот — Карочи автомобиль йўллари қурилишида қатнашиш истагини билдирдик.

Ана шу магистралларнинг барпо этилиши Ўзбекистонни Европага, Форс кўрфазига, Ҳинд ва Тинч океанларига олиб чиқади ва жаҳон ҳамжамияти билан ташқи алоқаларни мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Ҳозирги кунда халқаро валюта фонди, Жаҳон банки, халқаро молия корпорацияси, Европа қайта тиклаш ва тараққиёт банки иштирокида бир қанча йирик лойиҳалар ишлаб чиқилиб, амалга ошириляпти. Жумладан, бизнинг куни кеча Буюк Британияга қилган расмий ташрифимиз вақтида Европа қайта тиклаш ва тараққиёт банки билан битим имзоланди. Ушбу битимга кўра Республикада кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш ва олтин қазиб чиқарувчи «Ньюмонт — Зарафшон» қўшма корхонасининг молиявий таъминоти учун 160 миллион доллардан кўпроқ маблағ ажратиладиган бўлди. Дунёдаги энг катта жаҳон банки, Дойче-банк, Малайан банки, Креди коммерсаль де Франс каби бир қанча банклар Тошкентда ўз ваколатхонасини очган. Бугунги кунда республика 70 дан ортиқ хорижий банк билан ўзаро муносабатлар ўрнатган.

Ўзбекистонда истиқболли инвестиция лойиҳаларини рўёбга чиқаришда бутун дунёга машҳур бўлган чет эл компания ва фирмалари фаол қатнашмоқда. Уларнинг кўпчилиги ҳозир Ўзбекистонда ваколатхоналарини очиб, қўшма корхоналар барпо этишда иштирок этяпти.

Ҳозир республикада 900 дан кўпроқ қўшма корхона жаҳондаги 65 мамлакатдан келган шериклари билан биргаликда фаолият кўрсатаётир. Шунингдек, фақат хорижий сармоя билан барпо этилган 53 та корхона рўйхатга олинган. 1990 йилда республикада фақат 30 та қўшма корхона қайд этилган бўлса, улар шу йилнинг ўзидаёқ 310 тадан ортди.

Қўшма корхоналарнинг ҳар учтасидан бири халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришга, ҳар тўрттасидан бири эса хизмат кўрсатишга қаратилган. Бугунги кунда қўшма корхоналар салкам 100 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариши ва хизмат кўрсатиши билан республика бозорини бойитишга кўмаклашмоқда.

Ички сиёсатимиз тоталитар тузумдан эркин бозор шароитига босқичма-босқич, қўпол инқилобий услубларни истисно этган ҳолда ўтишга қаратилди. Биз бозор муносабатларига ўз йўлимиз билан, беш асосий тамойилга асосланган ҳолда ўтаётганимиз ҳаммага аён. Маълумки, бозор муносабатларига ўтишни эълон қилиш билан янги иқтисодий муҳит ўз-ўзидан пайдо бўлиб қолмайди. Энг аввало, тегишли замин ва шарт-шароитларни, ҳуқуқий асосларни яратиш керак.

Шу нуқтаи назардан қарайдиган бўлсак, биз мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, бунинг натижаси ўлароқ, турли мулк шаклларини юзага келтириш ва уларнинг ўзаро тенглигини таъминлаш бўйича сезиларли ишларни амалга оширдик.

Иқтисодиётнинг турли тармоқларида хусусийлаштиришга оид 20 та давлат дастури қабул қилинди ва амалга ошириляпти. Шу кунга қадар 41,5 мингта корхона хусусийлаштирилди. Уларнинг 22 мингдан кўпроғи акционерлик ва жамоавий мулкчилик шаклига, 18,5 мингдан кўпроғи эса хусусий ва оилавий мулкчилик шаклига ўтказилди.

Маҳаллий саноат, савдо, умумий овқатланиш ва хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналари деярли хусусийлаштириб бўлинди. 22 минг шохобча «кичик» хусусийлаштириш билан қамраб олинди.

Кичик ва ўртача корхоналарни хусусийлаштириш билан бирга енгил саноат, автотранспортдаги ва қурилиш мажмуидаги йирик корхоналарни акционерлик жамиятларига айлантириш борасидаги ишлар авж олдирилди. Иқтисодиётнинг мана шу ва бошқа тармоқларидаги 423 та корхона хусусийлаштирилди.

Кўп тармоқли иқтисодиётни шакллантириш жараёни аграр сиёсатимизнинг ҳам таркибий қисми бўлиб қолди. Конституция ва мавжуд анъаналаримизга мувофиқ қишлоқда ердан фойдаланишнинг энг самарали шакллари қайтадан тикланяпти. Бундай шакллар ижара муносабатларига ва уюшган меҳнатга асослангандир.

Қайта ташкил этиш йўли билан 715 та давлат хўжалигидан 325 та жамоа хўжалиги, 296 та кооператив ва 90 та ижара хўжалиги тузилди. 735 та чорвачилик фермаси акционерлик жамиятларига айлантирилди. Қишлоқларда 65 минг гектардан кўпроқ унумдор ерга эга бўлган 6,5 мингтага яқин мустақил фермер хўжаликлари ташкил қилинди.

Давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш натижасида республика аҳолисининг кўпчилиги ўзини ҳақли равишда мулкдор деб ҳис қилди. Ҳозирда илгари давлатга қарашли бўлган бир миллиондан ортиқ квартира ёки жами давлат уй-жой фондининг 90 фоизи фуқароларнинг шахсий мулки бўлди. Шу билан бирга ҳар учта квартиранинг бири уларнинг эгаларига текин берилди. Улар уруш фахрийлари, ўқитувчилар, тиббиёт ходимлари, ижод ва илм кишиларидир.

Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш натижасида республикада янги мулкчилик муносабатлари юзага келяпти. Хусусий мулкчилик ўз ҳуқуқларини қарор топтирмоқда.

Конституцияга мувофиқ, хусусий мулк бошқа мулк шакллари каби даҳлсиз ва давлат ҳимоясидадир. Ҳозир қишлоқ хўжалигининг хусусий тармоғи аҳолига сутнинг тўртдан уч қисмини, гўштнинг салкам 70 фоизини, картошканинг 40 фоизидан кўпроғини ва жами сабзавотнинг ярмини етиштириб беряпти.

Нарх-наво ҳам бирданига эркин қўйиб юборилмади. Босқичма-босқич, кишиларнинг топиш-тутишини ҳисобга олган ҳолда эркин нархларга ўтилди. Энг зарур озиқ-овқат маҳсулотларига давлат дотацияси сақлаб қолинди.

Давлат, иқтисод, молия бошқарувини замон талабига қараб ўзгартириш ва такомиллаштириш, ишлаб чиқаришни бозор услубларига ўтказиш ва рағбатлантириш, соғлом рақобат муҳитини яратиш, банк тизимини ислоҳ этиш, умуман, бозор муносабатларини шакллантириш борасида бир қанча ишлар қилинди.

Конституциявий қоидаларга мувофиқ республикада замонавий солиқ ва кредит-банк тизими шаклланяпти, молия-бюджет сиёсатини амалга ошириш механизми такомиллаштириляпти, ўз пул тизимимизни барқарор қилиш, миллий валютага ўтиш йўлида биринчи қадам қўйилди.

Лекин бир нарсани алоҳида таъкидлашни истардим: Ўзбекистон ички сиёсатида фуқаролар тотувлигини таъминлаш, эҳтиёжманд ижтимоий табақаларни ҳимоя этиш доимо етакчи ўрин тутди. Бугунги кунда бизнинг ҳақ эканимиз нафақат собиқ СССР ўрнида ташкил топган янги давлатларда, балки бутун дунёда ҳам тан олинди.

Бозор муносабатларига ўтиш бирдан-бир мақсад эмас. Конституцияда белгилаб қўйилганидек, давлат ўз фаолиятини инсон ва жамият фаровонлигини кўзлаб, ижтимоий адолат ва қонунийликни таъминлаш тамойиллари асосида амалга ошириши шарт. Республиканинг асосий қонунида фуқароларнинг меҳнат қилиш, ишсизликдан ҳимояланиш, қариганда ёки меҳнат лаёқатини йўқотганда ижтимоий таъминот олиш, малакали тиббий хизматдан фойдаланиш, таълим олиш ҳуқуқлари белгиланган. Шунингдек, илмий ва техникавий ижод эркинлиги ҳуқуқларини ижтимоий жиҳатдан пухта кафолатлаш қайд этилган. Ва бу ҳуқуқлар оғишмай турмушга жорий этиляпти.

Мустақиллик йиллари мобайнида аҳолини ижтимоий муҳофаза қилишнинг моҳият жиҳатдан янги механизми яратилди. Бунда аниқ иқтисодий вазият, мавжуд имкониятлар ҳисобга олинди.

Давлат энг аввало аҳолининг ижтимоий мададга муҳтож бўлган табақаларини ҳимоя қилишни ўз зиммасига олди. Бу иш ҳақи ва пенсияларнинг энг оз миқдорларини кафолатлашда, ҳаётий муҳим маҳсулотлар билан меъёрланган миқдорда таъминлашни ташкил этишда, товон тўловлари ва бошқа чора-тадбирларни амалга оширишда ўз ифодасини топди.

Нархлар эркинлаштирилиши муносабати билан шу йил мобайнида иш ҳақи, пенсия ва стипендияларнинг энг оз миқдорлари етти марта оширилди.

Бошқача қилиб айтганда, уларнинг ҳажми 1990 йилга нисбатан — 350, 1992 йилга қараганда — 12,5 баробар кўпайди. Ўртача маош эса тегишинча — 320 ва 12 баробар ўсди. 1 декабрдан бошлаб энг оз иш ҳақи 24300 сўмни, меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори 26325 сўмни ташкил қиляпти. Бу мустақил давлатлар ҳамдўстлигига кирувчи бошқа мамлакатлардагига қараганда анча юқоридир.

Чакана нархлар, тарифлар ва пулли хизмат миқдори жорий йилда 1990 йилга нисбатан, мутахассисларимизнинг ҳисоб-китобига кўра, 320 баробар ўсган. 1993 йилда истеъмол молларининг нархлари ва хизматларнинг ҳақлари ўсиб боришига нисбатан аҳолининг пул даромадлари илдамроқ кўпайиб бора бошлади. Вужудга келган бу тамойилнинг барқарорлиги таъминлаб борилмоқда.

Республикамизда ўз истиқлол ва тараққиёт дастуримизни амалга ошириш борасида кўрилаётган чора-тадбирлар иқтисодиётимизнинг ва ҳаётимизнинг барча соҳаларида кутилган ижобий самараларни беряпти. Масалан, ялпи миллий маҳсулот ўтган йилги даражада бўлиши кутиляпти, яъни унинг пасайиши тўхтатилди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш тахминан 6 фоиз ошади. Нефть (121 фоиз), табиий газ (104 фоиз) қазиб олиш, нефть маҳсулотлари, қора металлар прокати ишлаб чиқариш анча кўпайди. Хомашёни ўзимизда қайта ишлаш ва халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш (107 фоиз) миқдорлари ортиб боряпти.

Қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти, ўсиш суръатлари билан, 103 фоиз бўлиши кутиляпти. Биз шу йилги ҳосилдан тахминан 1 миллион 400 минг тоннага яқин пахта толаси ишлаб чиқара оламиз. Дон, картошка ва узум етиштириш натижалари ҳам ўтган йилгидан анча яхши.

Молиявий аҳволимиз ҳам барқарорлашмоқда. Республика бюджетининг камомади ялпи миллий маҳсулотнинг 5 фоизидан ошмайди, бу эса халқаро мезонларга кўра молиявий барқарорликнинг далили бўлиб хизмат қилади.

Собиқ Иттифоқ таркибида бўлган мустақил давлатлар иқтисодининг бугунги ачинарли аҳволи билан таниш одамлар юқорида айтиб ўтилган рақамлар билан таққослаб, тегишли хулоса чиқариши мумкин.

Азиз юртдошларим!

Ўтган даврнинг натижалари ва якунлари ҳақида гапирар эканмиз, биз албатта барча қилган ишларимизга, фаолиятимизга танқидий кўз билан қарашимиз ва уларни шу нуқтаи назардан баҳолашимиз лозим. Халқимиз ҳақиқий ютуқларини ва амалий силжишларни, шу билан бир қаторда, ҳаётимизда йўл қўйилаётган камчиликлар, нуқсонларни, бой берилган имкониятларни ҳам кўриб турибди.

Янгиланаётган давлатга мутлақо янги иқтисодий асос керак. Бу яққол кўриниб турган ҳақиқатдир. Ислоҳотларни иқтисодиётимизга татбиқ этиш йўлида эришилган ютуқларимиз билан бир қаторда, ҳаётимиздаги кўп жараёнларда ислоҳотлар олға силжимай бир жойда тўхтаб қолаётгани, кутилган натижани бермаётганини кўрсатувчи кўп мисоллар бор.

Бугун биз республика миқёсида ислоҳот ўтказиш ҳақидаги дастур ва тасаввурга эгамиз. Лекин вилоят ёки туман, тармоқ ёки корхона даражасига ўтганимизда, кўпинча қолоқликка, тушунмовчиликка, ҳатто қарама-қаршиликка дуч келяпмиз.

Ислоҳотнинг олға силжишига халақит бераётган сабабларни аниқлаб, бу йўлдаги тўсиқларни бартараф этмасак, узоқ чўзиладиган иқтисодий турғунликка дучор бўлиш хавфи бор.

Ислоҳотлар уларни шунчаки ўтказиш учунгина керак эмас. Улардан мақсад иқтисодий фаолиятга эркинлик беришдир. Ишни шундай ташкил этиш керакки, бундан ҳар бир киши ислоҳотларнинг афзаллигини яққол сезсин. Уларнинг натижаларидан ҳақиқий манфаатдорлик пайдо бўлсин. Ислоҳотлар жараёни аниқ самара берсин.

Ҳозир олдимизда навбатдаги катта синов турибди. Давлат мустақиллигини ифодаловчи асосий шартлардан бири — ўз миллий пулимизни жорий этишдир. Биз халқимизга ҳам, халқаро ҳамжамиятга ҳам илгари бу масаладаги муносабатимизни бир неча бор айтганмиз.

Келгуси йилнинг энг муҳим вазифаси — ҳозирги муомалада бўлган «сўм-купон»лар асосида ўз миллий валютамизга ўтишдир.

Сўмимиз нуфузли, тан олинган валютага айланиши учун ҳаммамиз тер тўкиб меҳнат қилишимиз керак бўлади. Бу — сир эмас.

Иқтисодий ислоҳотнинг бошқа йўналишлари бўйича биз муайян тажриба орттирган бўлсак ҳам, пул муомаласини йўлга қўйиш — энг мураккаб муаммодир. Бугун масалани кўндаланг қўймоқ керак: сўмимизни мустаҳкамлай олсак, умуман иқтисодий ислоҳотларимиз муваффақиятини таъминлаган бўламиз, ҳақиқий иқтисодий мустақилликка эришамиз. Бу жараён нафақат давлатимизни, балки республикада яшаётган ҳар бир фуқарони синовдан ўтказади. Бунга тайёр бўлиб туришга даъват этаман.

Жамиятимизни қайта қуриш ишлари қанчалик мураккаб бўлмасин, биз бундан буён ҳам ислоҳотларга ва бу соҳада орқага қайтиш йўқлигига ишончни мустаҳкамлаш учун барча чораларни кўрамиз. Халқимизни авайлаб-асраб, пухта ўйлаб, зиммамиздаги улкан масъулиятни ҳис этган ҳолда иш тутамиз.

Яна бир муҳим масалага эътиборингизни жалб этмоқчиман. Бизнинг саъй-ҳаракатларимиз ҳаммага бирдек ёқмаётганини ўзингиз кўриб-билиб турибсиз. Жаҳон сиёсати ва иқтисодиётида қудратли Ўзбекистоннинг бўй-бастига ҳасад билан қараётган кучлар ҳали бор. Улар, аввалгидек, бизга сўзларини ўтказиш, биздан бой хомашё манбаи ва ҳар қандай товарни сотиш бозори сифатида фойдаланишни хоҳламоқдалар, ўз сиёсат ва тазйиқларини ўтказишга уринмоқдалар. Бунга ҳам тўғри баҳо беришимиз зарур.

Азиз дўстлар!

Ўзбекистон XXI аср арафасида жуда ҳам мушкул ва мураккаб, шу билан бирга ғоят масъулиятли ва шарафли даврни бошидан кечирмоқда. Машаққатли шароит бошқа давлатлар ўн йилликлар ва ҳатто юз йиллар мобайнида ўтган йўлни жуда тез, саноқли йилларда босиб ўтишни тақозо этмоқда.

Яна бир бор яхши англаб олайликки, муҳтарам биродарлар, биз жуда мураккаб ва нозик шароитда яшаяпмиз. Мустақиллик йўлидаги дастлабки тажрибаларни машаққатлар билан орттиряпмиз.

Шу муқаддас, азиз заминда яшаётган биродарлар! Эл-юртимиз, ватанимиз олдидаги фуқаролик бурчимизни яна бир бор англаб олишимиз даркор.

Ватанни севмоқ — иймондандур! Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳис-саломнинг ана шу мухтасар каломларида инсон ҳаётининг мазмун-моҳияти, унинг фазилатлари, яшаш тарзи ва мақсади ифода этилган.

Агар шу улуғ фазилат барчамизни онгимиздан, қалбимиздан жой топса, муқаддас ақидага айланса, ана шундагина олдимизда турган буюк мақсадларга эришмоғимиз мумкин.

Миллий мафкура ҳақида ҳозир кўп гапиряпмиз. Фикримизни, дунёқарашимизни ўзгартираётган бу муҳим масалада тезроқ сўздан амалий ишга ўтишимизни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда. Миллий мафкурани онгимизга сингдирувчи амалий тарбияни йўлга қўймоқ керак.

Нега шундай деяпман? Бунинг сабаби шуки, мафкуравий масалани ҳал этмасдан, уни амалда татбиқ қилмасдан туриб, Конституция белгилаб берган мақсадларга эришиш, у олдимизга қўйган талабларга жавоб бериш мушкул бўлади.

Янги мафкуранинг асл мазмуни — янгича, эркин фикрлайдиган, мутелик ва журъатсизлик туйғусидан мутлақо холи, мустақил инсонни тарбиялашдир.

Янгича фикрлайдиган фозил инсон, энг аввало, фуқаролик бурчини тўла адо этадиган шахс бўлиши даркор.

Тан олишимиз керакки, турли иқтисодий ва сиёсий муаммоларни ечиш билан овора бўлиб, биз мафкура масаласига етарли эътибор беролмадик.

Агар сезган бўлсангиз, бизлар кўпроқ талаб қиламиз. Ҳуқуқ, эркинлик ҳақида кўпроқ гапирамиз. Бу ҳам аслида тўғри ва жуда адолатли. Чунки, инсон ҳуқуқини қонунда ва амалда таъминлай олмаган, бунинг учун етарли кафолатлар яратиб беролмаган жамият — демократик жамият эмас.

Аммо бу ишнинг иккинчи, бизлар кўпинча унутиб қўядиган жиҳати ҳам бор. Демократик жамият қуриш учун, демократик тамойилларни тўла қарор топтириш учун, энг аввало, шу муътабар заминда таваллуд ва тарбия топган шахс, ўзини айнан шу юрт фарзанди деб билгувчи инсон ўз давлати, ўз халқи олдидаги, уни катта умидлар билан тарбия этган, вояга етказган жамият олдидаги бурчини адо этиши керак. Бу гап менга ҳам, сизга ҳам—барчамизга бирдай тегишлидир!

Содда қилиб айтганда, ҳар қайси фуқаро, ҳар биримиз: «шу давлат, шу жамият менга нима берди?» деб эмас, балки: «мен ўзим ватанимга, элу юртимга нима бердим?» деб ўйлашимиз ва шу ақида билан яшашимиз керак.

Модомики шундай экан, мафкура зиёсининг тарғиботчилари — яъни тарбиячилар, муаллимлар ва устозлар ҳақида алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман.

Тарбиячи-устоз бўлиш учун, бошқаларнинг ақл-идрокини ўстириш, Маърифат зиёсидан баҳраманд қилиш, ҳақиқий ватанпарвар, ҳақиқий фуқаро этиб етиштириш учун, энг аввало, тарбиячининг ўзи ана шундай юксак талабларга жавоб бериши, ана шундай буюк фазилатларга эга бўлиши керак. Бу унинг зиммасига жуда катта масъулият юклайди.

— Агар эсласангиз азиз биродарлар, қадим замонлардан бери бизнинг табаррук заминимизда тарбиячилар билан табиблар энг иззатли ва энг муътабар инсон саналган. Шундай экан, бугунги сиёсатимизда ота-боболаримизнинг ана шу олижаноб анъаналарига содиқ қолиб, ёш авлодни ўстиришга, тарбиялашга дахлдор инсонларга биринчи навбатда қўлдан келганча эътибор кўрсатиб, уларга эҳтиром билдириб, алоҳида имтиёзлар бериш — давлатимизнинг муқаддас бурчидир. Бу келажаги буюк давлатнинг, эркин ва фаровон яшашга интилаётган жамиятнинг пойдеворига тамал тоши қўйиш билан баробардир. Юртимизга мард ва фидойи фарзандлар керак, азиз ватандошлар!

Ҳурматли дўстлар, биродарлар!

Ҳаётда шундай воқеалар бўладики, уларнинг аҳамияти вақт ўтган сари ортиб бораверади. Конституциямизнинг қабул қилиниши, унинг байрами куни ҳам ана шундай воқеалар сирасига киради ва бу муътабар қомус — Асосий қонун қабул қилинган кун мустақил Ўзбекистон тараққиётида, ҳеч шубҳасиз бутун бир тарихий даврнинг гултожи бўлиб қолажак!

Мазкур Конституциямизнинг пайдо бўлишига, қабул қилинишига катта ҳисса қўшган фаолларимизга, шу залда ўтирган ноибларимизга миннатдорчилигимни билдириб, Асосий қонунимизни ҳаётга татбиқ этишда омад тилашга рухсат бергайсиз!

Азиз ватандошларим!

Аждодларимиз ўз фарзандларига ҳамиша тилаб келган сиҳат-саломатлик биз учун олий неъматдир. Агар одам соғлом бўлса, севикли ватанимиз ҳам соғлом бўлади, орзу-ниятларимиз амалга ошади, хонадонларимиз, юртимиз тинч бўлади.

Сизларнинг ҳаммангизга мустаҳкам соғлиқ тилайман!

Сизларни шу муқаддас замин — гўзал Ўзбекистоннинг Конституцияси куни байрами билан яна бир бор чин юракдан табриклайман. Барчангизга омад, бахт-саодат тилайман!

Танлаб олган йўлимизда, улуғ мақсадларга эришишимизда буюк боболаримизнинг ўлмас руҳи ҳамиша ёр, яратганнинг ўзи мададкор бўлсин!

• *ХДП ҳаётидан*

ҲАМКОРЛИК САМАРАЛАРИ

Туманимиз географик ўрнига кўра учта республика чегарасида жойлашган. Шунинг учун ҳам уни Қорақалпоғистоннинг кўзгуси деса бўлади. Кейинги йилларда туман маркази Манғитда, посёлка ва қишлоқларда замонавий маданий-маиший бинолар қад кўтарди, кенг ҳажмда ободонлаштириш ишлари амалга оширилди. Айниқса, Республикамиз Президенти, партиямиз Раиси И. А. Каримовнинг аҳолини тоза ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлаш бўйича чиқарган фармонига кўра Туямўйин —Урганч — Гурлан — Манғит сув узатгичи орқали туманимизга тоза ичимлик суви келди. Аҳоли табиий газ билан деярли таъминланди. Давлатга саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш бўйича режалар бажарилмоқда. Бу ижобий силжишларда туман кенгаши ва бошланғич партия ташкилотларининг ҳам муносиб улуши бор.

Туман кенгаши ва бошланғич ташкилотлари одамларнинг ташвиши, орзу-умидлари билан яшаётганлигига аҳоли орасида ишонч пайдо бўлмоқда. Туман партия ташкилоти ўз фаолиятининг асосий қисмини партиямиз Раиси И. А. Каримовнинг бозор иқтисодиётига ўтиш давридаги қийинчиликларни енгишнинг беш тамойилидан бири бўлган кучли ижтимоий ҳимоя қилиш сиёсатини ҳокимият билан биргаликда олиб бормоқда. Партия кенгашининг саъй-ҳаракати натижасида корхона, муассаса ва жамоа хўжаликлари раҳбарларининг эътибори аҳолининг заиф табақаларини ижтимоий ҳимоя қилишга жалб қилинди. Партия кенгашининг ташаббуси билан туманимизда «Саховат» ва «Адолат» номли меҳр-мурувват жамоат жамғармалари ташкил этилди. Бу жамғармаларга туман кенгашининг иккинчи котиби М. Тожибоев ва ЎзХДП аъзоси, «Амударё ҳақиқати» газетаси муҳаррири Х. Ражабова бошчилик қилмоқдалар. Жамғармаларга тушган бир миллион сўмга яқин пул 585 нафар ногирон, бева-бечораларга ёрдам сифатида берилди. Ижтимоий ҳимоя масалалари ижроия бюрода мунтазам кўрилмоқда.

ЎзХДП аъзоси, Манғит пахта тозалаш заводи директори К. Юсуповнинг бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан корхона меҳнат жамоасини ижтимоий ҳимоя қилиш ва Юмуртов қўрғони кенгаши раисаси, ЎзХДП аъзоси Ш. Оллаберганованинг ҳудудда хотин-қизларнинг турмуш шароитларини яхшилаш, ижтимоий-иқтисодий томондан ҳимоя қилиш бўйича олиб бораётган ишлари юзасидан ахбороти тингланди. Туманда «Наврўз», «Ғалаба», «Мустақиллик куни» байрамлари арафасида моддий ёрдамга муҳтожларга кийим-кечак, озиқ-овқат маҳсулотлари берилди.

Партия кенгашимиз қариялар уйининг очилишида фаол қатнашди ва унга озиқ-овқат маҳсулотларини бепул тарқатишда ўрнак кўрсатди. Кейинчалик бу ташаббусни Манғит ип йигирув-тўқув фабрикаси, марказий шифохона, айрим фермер-деҳқон хўжаликлари ва бошқа жамоалар қўллаб-қувватладилар. Туман кенгаши ўз ишида касаба уюшмалари, халқ таълими, соғлиқни сақлаш бўлимлари ва ёшлар ташкилотлари билан яқиндан ҳамкорлик қилмоқда, биргаликда учрашувлар, тадбирлар ўтказмоқда. Партиявий ишларни жонлантириш учун турли иш услубларини қўллаяпмиз. Жумладан, айрим масалалар туман кенгаши котибиятида таҳлил, суҳбат жараёнларида ҳал этилмоқда. Хусусан, дори-дармонлар билан таъминлашнинг ҳозирги аҳволи тўғрисида туман марказий шифохонаси ҳамда туман марказий дорихонаси раҳбариятининг ахбороти эшитилди. «Учқун» номли халқ дастасининг бадиий раҳбари Баҳодир Бекчонов билан туманда санъатни ривожлантириш, дастанинг қадимги шон-шуҳратини тиклаш бўйича суҳбат ўтказилди. Туман халқини бу йил қишда табиий газ билан узлуксиз таъминлаш борасида газлаштириш корхонасининг бошлиғи Отажон Ўразбоевнинг қандай чора-тадбирлар ишлаб чиққанлиги тўғрисида ахбороти тингланди.

Туман кенгаши ва бошланғич партия ташкилотлари маҳалла фаоллари билан ҳам яқиндан иш олиб бормоқда.

Ҳамма қишлоқ кенгашлари қошида ҳудудий партия ташкилотлари тузилган. Маҳалла қўмитаси, қишлоқ кенгашлари раислари билан «Ҳозирги даврда туман халқининг маънавиятини кўтаришда, осойишталигини сақлашда, ёшларни тарбиялашда маҳалла фаолларининг вазифалари» мавзуида учрашув ўтказилди. Кенгаш котиблари, масъул ходимлар маҳаллаларда бўлиб, халқ билан учрашиб, уларга мустақил республикамизда, туманда бўлаётган янгиликлар, ижобий ўзгаришларни вақтида етказмоқда. Ёшлар иттифоқи билан ҳамкорликда ишлаш тўғрисида шартнома тузиб, биргаликда тадбирлар ўтказмоқдамиз. Кенгаш котиблари ёшлар иттифоқининг пленумларида, бюро йиғилишларида доимо қатнашиб келмоқда.

Истеъдодли ўқувчиларни рағбатлантириш мақсадида махсус стипендиялар таъсис қилдик ва бу ташаббусни корхона, ташкилотлар қўллаб-қувватламоқда. Мақсадимиз ёшларга амалий ёрдам бериш, уларнинг онгидан боқимандалик кайфиятини чиқариб ташлаш, республикамизда олиб борилаётган ислоҳотларнинг партиямиз дастурий мақсадларига тўғри келишини тушунтиришдан иборат. Бу қилинаётган ишлар омма орасида партиямизнинг обрўсини оширишга кўмаклашаётир. Натижада сафларимиз кенгайиб, партия аъзолари орасида, ёшлар сони кўпаймоқда.

Фаолиятимизда туман ҳокимлиги билан чамбарчас алоқа боғлаб ишлаш алоҳида аҳамиятга эга. Туман ҳокими Б. Жуманиёзов йилнинг ҳар чорагида бошланғич партия ташкилотлари котиблари билан учрашади.

Партиямиз олдида турган энг муҳим масалалардан бири — республикамиз Олий Мажлисига ва маҳаллий кенгашларга бўладиган сайловларни муваффақиятли ўтказишдир. Бу сайловларнинг натижаси партиямизнинг омма орасида қанчалик обрўси борлигини ва кўп партиялилик шароитида сайловчиларнинг овози учун муносиб кураша олиш-олмаслигини кўрсатади. Бу масала ҳар бир бошланғич партия ташкилотининг доимий диққат марказида бўлишига эришишимиз керак. Аҳолининг ҳамма қатламлари орасида сиёсий ва тарғибот ишларни жонлантириши зарур, Сабаби сайловларни ўтказишдаги асосий оғирлик партия бўғинларига тушади. Бизга демократик йўналишдаги хорижий давлатлар парламент партияларининг сайлов давридаги иш тажрибаси керак. Партиямиз демократик сайловдан ўтиши лозим. Шундагина ҳақиқий парламент типидаги партия вужудга келади. Партиямиз тобланиб, қудратли сиёсий кучга айланади.

Р. РЎЗИМБЕТОВ,
Амударё тумани партия кенгаши биринчи котиби.

ФАРЗАНДЛАР КАМОЛИ— ЮРТНИНГ ЖАМОЛИ

ХДП Наманган вилоят кенгашида «Тинчлик, мустақиллик саодати — болаларга» шиори остида тантанали қабул маросими ўтказилди. ХДП вилоят кенгаши ташаббуси билан вилоят болалар ва тинчлик жамғармалари ҳамкорлигида республикамизнинг бош Қомуси — Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинган куннинг бир йиллиги муносабати билан ўтказилган ушбу маросим ёшлар байрамига айланди.

Вилоят партия кенгаши мажлислар залига шаҳар ва барча туманлардан ўзларининг аъло ўқишлари, намунали ҳулқи, тиришқоқлиги билан ўрнак бўлган, сафдошлари ҳурматини қозонган келажаги порлоқ иқтидорли ўғил-қизлар таклиф этилди. Тантанага ўзларининг бутун ҳаётини, куч-ғайратларини ёшлар тарбиясига бағишлаган меҳридарё устозлар, сахий қалб муштипар оналар, болалар тарбияси ва ижтимоий муҳофазасига мутасадди давлат ва жамоа ташкилотлари раҳбарлари иштирок этишди.

Тантаналарда Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши Сиёсий ижроқўми аъзоси, вилоят ҳокимининг ўринбосари Дилшода Дадажонова сўзга чиқиб, йиғилганларни Конституция куни билан муборакбод этди. У иқтидорли ёшларнинг пухта билим олиши мустақил мамлакатимиз учун мустаҳкам пойдевор эканлигини таъкидлади. Бир пиёла чой устида ана шундай учрашувни уюштирган ХДП вилоят Кенгашига миннатдорчилик изҳор этди.

Тантанада ХДП вилоят Кенгашининг иккинчи котиби Матлуба Алиева, вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Мамлакат Ғиёсова, вилоят хотин-қизлар кенгашининг раиси Дилдора Аҳмедова, вилоят болалар жамғармаси раиси Н. Рязанцева, болалар ва ўсмирлар вилоят кенгашининг раиси С. Ҳамроқулова ва бошқалар сўзга чиқишди.

Қабул маросимида Наманган шаҳридаги 22-болалар боғчаси тарбиячиси Санобар Жўраева мамлакатимизда болаларни ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилишда жонбозлик кўрсатилаётгани тўғрисида тўлқинланиб гапирди.

Иқтидорли ва ижтимоий жиҳатдан муҳтож оилаларда тарбия топаётган болаларга 1,5 миллион сўмлик кийим-кечак, эсдалик совғалари топширилди.

Шундан сўнг вилоят болалар ва ўсмирлар ижодий маркази қошида ташкил этилган ёш санъаткорлар дастаси томонидан катта концерт дастури байрам файзига-файз қўшди.

Қабул маросимида ҳомий ташкилотлар — аврли газламалар комбинати, сув қурилиши бошқармаси вакиллари қатнашиб, ёшлар қувончини бирга баҳам кўришди.

Фарҳод ЙЎЛЧИЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

СУРАТДА: ХДП вилоят кенгаши иккинчи котиби Матлуба Алиева (ўнгдан) Санобар Жўраева ва унинг қизи Сожида Шариповага эсдалик совғаси топширмоқда.

П. АКБАРОВ сурати.

ШОДИЁНАЛАР ЭТАРДИ ДАВОМ

Жиззах вилоятининг Дўстлик туманида ҳам Ўзбекистон Республикаси Конституцияси бир йиллиги муносабати билан ўтказилган шодиёналар байрамона тус олди. Дўстлик шаҳридаги «Ёшлик» қаҳвахонасида бир пиёла чой устида уюштирилган суҳбатларда туман ва Дўстлик шаҳри ҳокимликлари ҳамда ХДП туман кенгаши мутасаддилари йиғилганларга Асосий қонунимизнинг аҳамияти ҳақида сўзладилар.

Шаҳар маданият уйининг хушовоз хонандалари ва қизиқчиларнинг чиқишлари бўлди. Илғор механизатор ва теримчиларга 30 минг сўмдан 50 минг сўмгача пул мукофотлари топширилди. Умуман «Дўстлик»даги тантаналарда қаровчисиз, ногирон ва кексаларга 3,5 миллион сўм тарқатилгани эълон қилинди. Таниқли санъаткорлар Ҳусан Шарипов, Ҳуррият Исроилова ва Болтабой Тошматовларнинг ҳар бир чиқишлари олқишларга сазовор бўлди.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.
«Ўзбекистон овози» мухбири.

МАРОҚЛИ СУҲБАТ

ХДП вилоят ва шаҳар кенгашлари Самарқандда фаолият кўрсатаётган арман, корейс, озарбайжон, бошқирд, татар, бухоро ва русийзабон яҳудийлари ҳамда эронийларнинг миллий-маданий марказлари фаоллари билан давра суҳбати ўтказди.

Давра суҳбатида «Панжоб», озарбайжон, русийзабон яҳудийлар миллий-маданий марказлари раислари сўзга чиқдилар. Улар ушбу марказларнинг эл-юрт ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтираётганликлари, хусусан, ҳамдўстлик мамлакатларида иқтисодий-молиявий алоқалар мушкул аҳволга тушиб қолган ҳозирги даврда миллатлараро ҳамжиҳатлик, дўстлик, биродарликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлашда фаол иштирок этаётганликларини алоҳида таъкидладилар. Мароқли ўтган суҳбатдан сўнг «Панжоб» миллий-маданий маркази ҳайъати олиб бораётган ибратли ишлар ва фаолият кўрсатаётган форс тилини ўрганиш тўгараклари, «Бахт уйи», тарихий қўлёзмалар, форс ва араб тилларида чоп этилган китоблар тўпланган кутубхонани кўздан кечирдилар. Йиғилиш иштирокчилари вилоят ва шаҳар халқ демократик партияси ходимларига ўз миннатдорчиликларини билдирдилар

Мамараҳим ҲАЛИМОВ,
«Панжоб» миллий-маданий маркази ҳайъатининг масъул котиби.

• *Қандай яшаяпсиз, пойтахтликлар?*

ВАЪДА БИЛАН УЙ ИСИМАЙДИ

Ўлкамизда қиш. Ҳаммаёқ оппоқ қорга бурканган. Кўпчилик анчадан бери диёримизда қисқа вақтда бунчалик кўп қор ёққанини кўрмаганлигини айтишяпти. Болаларни айтмайсизми! Ҳаммалари хурсанд. Бўш қолди, кўчадан бери келишмайди. Гупиллаб ёғаётган қор остида чана учишади, қорбўрон ўйнашади. Хуллас, мазза!

Аммо уч-тўртта танишлар учрашиб қолишса (албатта кўп қаватли уйда турадиганлар), ҳол аҳвол сўрашдан аввал «Уйингиз иссиқми!», — деб сўрашади. Афсуски, суҳбатдошларнинг камида учдан иккитаси хоналар совуқлигидан нолийди...

Хўш, нега шундай? Ахир ёз ойларидаёқ қишга тайёргарлик ҳақида кўп гапирилади. Қарорлар қабул қилинади. Ижроси учун масъул одамлар тайинланади. Вақти-вақти билан қилинаётган ишлар ижроси муҳокама қилинади. Кузга келиб эса, ҳаммаси қишга тайёр, деб ҳужжатлар тўлғазилади, жимжимадор имзолар қўйилади, аммо амалда-чи... Совуқ кунлар бошланиши билан одамлар дилдираб у ёки бу идорага чопишаверади.

Биз ҳам куни-кеча совуқ кунлар бошланиши муносабати билан аҳоли қандай яшаётганлигини билиш мақсадида шаҳар айландик. Шифокорлар шаҳарчасидаги «Г—30» деб аталмиш мавзега яқинлашганимизда кўчадан кираверишдаги эшикдан буғ чиқаётганини кўриб ўша томонга юрдик.

Уй олдида тумонат одам. Иссиқ сув қувури ёрилиб кетган экан, усталар ярим соатлардан кейин тешик жойга ёғоч қоқиб чиқишди.

— Ахир, бу билан иш битмайди-ку! Икки-уч кундан кейин яна шу аҳволга тушамиз, — деди Тошкент техника дорилфунуни доценти Шавкат Шоисломов.

— Ҳечқиси йўқ. Унгача бормайди. Эрта ё индинга тузатамиз, — деди пинагини бузмай Собир Раҳимов туман уй-жойдан фойдаланиш бошқармасига қарашли 4-ижара корхонаси бошлиғи Ҳамидулла Аюпов.

— Қўйсангизчи, — деди йиғилиб турганлардан бири, — совуқ тушгандан бери шу аҳвол. Иссиқлик бериш мавсуми бошлангандан буён бирор кун уйимизда яйраб ўтирмадик.

— Ертўла ёзин-қишин сув бўлади, — деди ўзини Абдувоҳид Юсупов, деб таништирган йигит. — Зах ураверіб, поллар чириб кетяпти. Тахталарни уч-тўрт марта алмаштирдим. Бунақада болалар тугул ўзимиз ҳам касал бўлиб қолишимиз ҳеч гапмас.

— Мен тўртинчи қаватда тураман. Учта ёш болам бор. Шу пайтгача уйимиз тузукроқ исимади. — деди Олимжон Аъзамов. — Мана бир ҳафтаки, умуман иссиқлик йўқ. Болалар билан уйда пальто кийиб ўтирибмиз. Чақалоғимизнинг шамоллаб қолишидан қўрқиб, электр иситгич асбобларидан фойдаланяпмиз. Билмадим, бу аҳвол қачонгача давом этаркин...

Мен аҳвол билан батафсилроқ танишиш мақсадида корхона бошлиғи Ҳамидулла Аюпов билан суҳбатлашмоқчи бўлдим.

— Биринчидан, мени ҳозир вақтим йўқ, — деди у, — иккинчидан, бизнинг ишимизни кўриш, ҳужжатлар билан танишиш учун махсус йўлланма қоғозингиз бўлиши керак. Мен редакция гувоҳномаси борлигини айтиб, уни кўрсатдим.

— Бу бўлмайди. Махсус қоғоз керак, дедим-ку. Буйруқ шунақа.

— Кечирасиз, кимнинг буйруғи?

— Собир Раҳимов туман ҳокими муовини Акмал Ғофуровники. Бошлиғимиз шу киши бўладилар. Давлат назоратиданми, редакцияданми, бошқа ерданми, ким келса ҳам махсус ҳужжатсиз ҳеч қандай маълумот берманглар, деганлар. Майли соат иккиларда идорага боринг-чи, бир гап бўлар.

Бошлиқ билан суҳбатлашган чоғимизда соат тўққизлар чамаси эди. Совуқда бекор турмаслик учун ўзим икки-учта уйни кўриб ,одамлар билан суҳбатлашмоқчи бўлдим. Шифокорлар шаҳарчасидаги 16-а, 16-б, 16-в уйларнинг олдига борганимда мени редакциядан келганимни эшитиб, зумда одамлар йиғилиб шикоят қила кетишди.

— Болам, шу ерда ўн беш йилдан бери яшайман. Исмим Шомуҳиддин, фамилиям Шожалилов. — деди етмишларни қоралаб қолган қария сўрашаркан. — 9 ва 10-хонадонда 26 жон рўйхатда турамиз. Кўп болаликман. Учта келинимнинг ёш боласи бор. Учтасининг кўзи ёриш арафасида. Уларнинг совуқдан қалтирашларини кўриб юрагим эзилиб кетади. Газни ёқиб қўйсак, болаларга таъсир қилса, ёқмасак бўлмаса. Бошлиқларга қатнайвериб оёғимда оёқ қолмади. Фақат ваъда беришади, холос. Кошки ваъда билан уй исиса...

Шу уйларда яшовчи бошқа одамлар ҳам қиш бошланганидан бери хонадонлари исимаётганини, мутасаддилар бор отангга, бор онангга, деб галга солишаётганини айтишди.

Шундан сўнг сал нарироқдаги 9 қаватли 17-уйнинг олдига борганимда, у ернинг ертўласидан ҳам буғ чиқаётганини кўриб қолдим. Туйнукдан мўраласам, тизза бўйи сув. Одамлар кечагиниа тошган сувни машиналар билан тортиб олишганини, лекин сув оқаётган жойни тузатишмаганини айтишди. Бунинг устига хоналари совуқ экан.

У ердан ўтиб яқин атрофдаги ТошДУ — ТошПИ, Хўжаев мавзеларида ҳам бўлдим. Ҳаммасида бир гап: уйлар иситилмайди, ертўлаларга сув тошган. Шунинг учун ё газ ёқиб ўтиришибди, ё электр иситгичлардан фойдаланишмоқда. Хуллас, бирор ерда иситиш тармоғи яхшилигидан қувонган одамни учратмадим.

Соат иккида ваъдага биноан Ҳамидулла Аюповнинг хонасига кириб бордим. У билан кўришгач:

— Кечирасиз, ҳокимиятга йиғилишга боришим керак. Ўринбосаримга айтаман, сиз билан суҳбатлашиб, керакли маълумотларни беради, — деди-да бош муҳандис Миробид Камолов билан таништириб, жўнаб қолди.

— Бу нимаси, одамларни сарсон қилиш, алдашдан бошқа нарсани биласизларми ўзи, — деди шу ерда ўтирган бир киши қизариб-бўзариб. — Уйимизда умуман иссиқлик йўқ. Одамлар дилдираб ўтирибди. Эрталаб 3—4 та кишини вакил қилиб жўнатгандик. Бошлиғингиз ҳозир уста боради, деб ваъдани қуюқ қилиб жўнатибди. Мана соат уч бўляпти, лекин ҳеч кимдан дарак йўқ. Бош муҳандис бир устани тезда топиб жўнатишлигини айтди.

Суриштириб билсам, келган одам Шифокорлар шаҳарчасидаги 14-уйнинг 16-хонадонида истиқомат қилувчи Маҳмуд Аҳмаджонов экан. Унинг айтишича, уйларига шу пайтгача иссиқлик берилмабди.

Мен Миробиддан кейинги бир ҳафта ичида аҳолидан иссиқлик, сув таъминотини яхшилаш, бузилган ускуналар, тешилган қувурларни тузатиш бўйича тушган буюртмаларни рўйхатга олиш ва уларнинг ижроси ҳақида маълумотлар қайд этиладиган дафтарни сўрадим.

—Биласизми,—деди бош муҳандис — буюртмаларни қайд қиладиган ходимимизнинг яқин қариндоши вафот қилган экан. Китобни беркитиб кетибди.

— Унда буюртмаларни қандай қабул қиляпсиз?

— Мана бундай қоғозларга ёзяпмиз, — деди у қўлидаги бир даста тўртбурчак картонларни кўрсатиб.

Кўриниб турибдики, бу ерда аввало иш юритишда тартиб-интизом йўқ. Интизом бўлмаган жойда иш бўлармиди!

Об-ҳавошуносларнинг маълумотларига қараганда, яқин кунларда ҳароратнинг яна пасайиши кутилмоқда. Шунинг учун ҳозирданоқ аҳволни ўнглаш учун ҳаракат қилиш лозим.

Ҳурматли пойтахтликлар! Биз аҳолининг иссиқ-совуғидан хабар олиб, уларнинг тинч- хотиржам яшашига даъват этилган бир ташкилот — Собир Раҳимов туманидаги уй-жойдан фойдаланиш бошқармасига қарашли 4-ижара корхонаси фаолиятидаги қусурлар ҳақида ҳикоя қилдик, холос. Ўйлаймизки, ўз хизмат вазифасига бундай лоқайдлик билан қаровчилар бошқа туманларда ҳам борлиги шубҳасиз. Бундай боқибеғамлар ҳақида редакцияга ёзиб юборинг. Уларнинг номини эл билиб қўйсин. Балки, шундан кейин ишда ўзгариш бўлар.

Каримжон РИХСИЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

• *Тежалгани нақд бойлик*

ОҒИР ЮКЛИ ПОЕЗДЛАР

Тепловоз машинисти Валижон Исматуллаев поезд ҳайдашда бой тажриба тўплаган. Марғилон локомотив депосида унинг илғор иш усулларига амал қилувчилар кўпайиб боряпти. Бу эса темир йўл умумий иш кўрсаткичлари яхшиланиб боришида қўл келмоқда.

Валижон Исматуллаев йигирма йилдан зиёд оғир юкли поездлар бошқарди. Оғир юкли поездлар ёнилғи тежаш, режага қўшимча халқ хўжалиги юкларини ташишда катта имкониятлар очади. Шу усулга амал қилган илғор машинист бригадаси йил бошидан бери режага қўшимча 18 минг 560 тонна турли юкларни манзилларга етказиб берди. Бу, кўзда тутилганидан 2,5 баробар кўп, демак.

Оғир юкли поездлар бошқариш билан ҳар сафарга чиққанида ёнилғи тежашга эришаяпти. Бугунгача иқтисод қилган ёнилғиси 15 рейсга етади. Бунга у ғайрат билан ишлаш, ўзи қатнайдиган йўлнинг паст-баландини обдон яхши билгани, қайси участкада ёнилғи тежаш мумкинлигини аниқ чамалагани туфайли муваффақ бўлмоқда.

Депода бундай илғор иш усули кенг оммалаштирилмоқда. Йил бошидан буён машинистлар бригадалари 12 тоннадан зиёд ёнилғи тежадилар. Бу билан депода камида 10 кун тежаб қолинган ёнилғи ҳисобига халқ хўжалиги юклари ташилиши мумкин. М. Мамаҳонов, М. Отабоев, Х. Турдибоев, Н. Шокиров, О. Қорабоев каби серғайрат машинистлар ҳам Валижон Исматуллаев изидан бориб, оғир юкли поездлар бошқармоқдалар, ёнилғи тежашга эришмоқдалар.

Т. ҲАМИДОВ,
Фарғона вилояти.

Янгиликлар Воқеалар хабарлар

„БИЗ КИМ, МУЛКИ ТУРОН..."

МУХОЛИФЧИЛАР УЯСИ ЭГАЛЛАНДИ

● ДУШАНБЕ. Тожикистонда жойлашган тинчликсевар кучлар жамоаси бўлинмасининг кучайтирилган посбонлиги мададида Афғонистонга чегарадош бўлган Термиз-Қўрғонтепа темир йўл участкаси қўлга олинди.

Маълумки бу ерда ўрнашиб олган тожик мухолифчилари қўпорувчилик ишларини амалга оширган эдилар.

ТУРКМАНБОШИ ҒАМХЎРЛИГИ

● АШГАБАТ. «Туркманистон Президенти бизлар ҳақимизда ғамхўрлик қилиб, — деб ёзади маҳаллий газеталардан бири, — аҳоли сарф харажатларини ёрдам пули билан енгиллаштирди».

Шу йилнинг фақат 9 ойи мобайнида давлат бюджетидан озиқ-овқат маҳсулотларини сотиб олиш учун 120 миллиард рубль ажратилди. Бу озиқ-овқат маҳсулотларини бирмунча арзон сотиб олиш имконини берди.

ТАШҚАРИДАН НАЖОТ КУТИБ БЎЛМАЙДИ

● ДУШАНБЕ. Сиёсий барқарорлик юз берабошлаши билан республика саноати жонланмоқда.

Олти ойлик танаффусдан кейин Ёвон, Дангар ва Кўлоб заводлари ишлайбошлади. Тожикистон ҳукумати раҳбари маълум қилишичи, республика бугунги кунда қўшнилар ва бошқа мамлакатларнинг ёрдамига кўз тикиб туролмайди. Тожикистон ва Россия ўртасида имзоланган шартномага кўра, Тожикистон рубль зонасида беш йил муддат қолиши белгиланган. Республика марказий банки Россия Марказий банкининг филиалига айланиб қолди. Қонунчилик ва солиқ солиш тартиби Россия қонунчилигига мослаштирилади.

Бугунги кунда Хўжандда 20 литр сиғимли канистр бензин 145 минг рубль туради. 1 килограмм қўй гўшти 14 минг, мол гўшти 10 минг, чўчқа гўшти 7-8 минг рубль туради. Муомалада 100 сўмлик яхлит пул йўқлиги сабабли шаҳар транспортида бепул юриш давом этмоқда.

БОШ ВАЗИР ЛАВОЗИМИ БЎШ ҚОЛАДИМИ?

● БИШКЕК. Парламент сессиясига қизғин тайёргарлик олиб борилмоқда.

Мамлакатда бошланган сиёсий курашда бош вазир ўрни нишонга олинмоқда. Бош вазирнинг истеъфо бериши ҳозирда фақат Президентга боғлиқ. Айрим ҳужжатларга қараганда республиканинг ташқи иқтисодий қарзи 170 миллион долларни ташкил этмоқда.

«ҒАМХЎРЛИК». ҲАММАНИ МАМНУН ЭТАДИ

● ХЎЖАНД. Ленинобод вилояти ижроия қўмитасининг қарори билан «Ғамхўрлик» махсус дастури қабул қилинди.

Бу дастурда 117 минг муҳтож кишиларга ёрдам бериш кўзда тутилган. Ёрдам бепул овқатланиш, саховат дўконлари, жамоат транспортида бепул юриш ва нафақаларга қўшимча маблағ ажратиш ишларини ташкил этишдан иборат.

ИЖТИМОИЙ МУҲОФАЗА

● БИШКЕК. 30 ноябрь куни Қирғизистон Республикаси пойтахтида бўлиб ўтган ҳукумат мажлисида аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш масалалари муҳокама этилди. Унда Президент Асқар Акаев ҳам қатнашди.

Иқтисодий танглик шароитида кексаларга айниқса, қийин бўлмоқда. Чунки пенсиянинг энг кам миқдори 32 сом (қарийб 4000 минг рубль)ни ташкил этади, кундалик эҳтиёж эса 98 сом сарфлашни тақозо қилади. Ёшларга ҳам осон бўлмаётир. Йил бошидан бери республикада озиқ-овқат маҳсулотлари нархи 6 баравар ошди, ойлик маош эса атиги 2,7 баравар кўтарилди. Деярли ҳамма йирик корхоналар ҳафтада тўлиқ ишламаётир. Республика касаба уюшмаси маълумотларига қараганда, мамлакатда яширин ишсизлик 150 мингдан ортиқ кишини ташкил этади.

БОШ ПРОКУРОР БАЁНОТИ

● ДУШАНБЕ. Тожикистон Бош Прокурори М. Солиҳов собиқ бош прокурор Нурилло Ҳувайдуллаевнинг қотиллари устидан қўзғатилган жиноий ишнинг судда кўриб чиқилгани муносабати билан баёнот берди.

Унда бултур август ойида вахшиёна қотиллик содир этган Раимбек Нуриллобеков ва Давлатбек Маҳмудовга ўлим жазоси берилгани қайд этилади. Тергов жараёнида аниқланишича, бу жиноятни содир этишда ҳаммаси бўлиб 14 киши қатнашган. Уларнинг тўрт нафари қонли воқеалар рўй берган кунлари ҳалок бўлишган. Бош прокурорнинг айтишича, қолган жиноятчилар устидан тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

ЖАҲОН БАНКИ ЁРДАМ БЕРАДИ

● АШГАБАТ. РАТА-ТАСС мухбирининг хабар беришича, республика иқтисодиётини ислоҳ этиш йўлидаги кенг миқёсли лойиҳаларни амалга тадбиқ қилишда жаҳон банки Туркманистонга молиявий-иқтисодий кўмак беришга ва бу мақсадлар учун қарз ажратишга тайёр.

Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзов билан бўлиб ўтган учрашувда банк вакиллари Рассел Читам ва Майкл Ратманлар шуни маълум қилдилар.

(Марказий Осиё давлатлари ахборот агентликлари ва рўзномаларидан олинди).

Янгиликлар Воқеалар хабарлар

• «Ўзбекистон овози»нинг 75 йиллигига

МУҚАДДАС ДАРГОҲ

Мақолага шундай деб сарлавҳа қўйдим, зероки, «Ўзбекистон овози» газетаси ҳақиқат ва адолат жарчиси сифатида йиллар давомида ўзбек элининг турмуш тарзи, миллий анъаналари, истиқлол йўлидаги жўшқин кураш жараёнларини ўз саҳифаларида мунтазам ёритиб келди.

Қизил империя ҳукмронлик қилган, коммунистик ғоялар-бирдан-бир қатъий мафкура ҳисобланган мураккаб шароитларда ҳам жумҳуриятимизнинг асосий миллий газетаси сифатида, халқ фикрининг ифодачиси сифатида кўп ҳаммятли, одилона чиқишлар қилиб, ҳақгўйлик йўлидан борди. Зеро, газетанинг муқаддас даргоҳида барча даврларда ҳам ўз миллати, эли, истиқлоли учун жон куйдирадиган, соғлом ижодий кучлар мавжуд эди.

Мана энди «Ўзбекистон овози» чиқа бошлаганига етмиш беш йилдан ошди. Суронли, кураш йиллари. Газета саҳифаларини варақлар экансиз, унда ўша давр нафаси уфуриб турди, мафкуравий кураш, муҳокама-мунозара, жанговар мулоқот, ҳамма-ҳаммаси унда акс этган.

«Ўзбекистон овози» даргоҳида, унинг ижод дорилфунунида қанчадан-қанча ижодкорлар камол топмади дейсиз. Бугунги кунда газета саҳифаларида ўз кўз нурлари, ақлзаковатлари билан ўчмас из қолдириб кетган ажойиб истеъдод соҳибларини ифтихор билан тилга оламиз. Улар фаолият кўрсатган давр ғоят оғир ва мураккаб эди. Ўзбек халқининг ажойиб фарзанди, давлат арбоби Акмал Икромов унга муҳаррирлик қилган эди. Матбуотимиз тарихида абадий из қолдирган аллома Мирмуҳсин Шермуҳаммедовни ҳеч қачон ёддан чиқармаймиз. Энг оғир даврларда газетага муҳаррирлик қилган бу оташқалб журналист-адиб таъқиб-қийноқларга учраб, оғир касалликдан сўнг 1929 йил вафот этди. Фикр доираси кенг, ҳақиқатгўй муҳаррир Муҳаммад Ҳасанов 1937 йилда «халқ душманлари»ни ҳимояликда айбланиб қамалиб кетди. Газетамизга муҳаррирлик қилган Сулаймон Азимов қатағонлик йилларининг азоб-уқубатларини ҳаммадан ҳам кўпроқ кўрди. Атоқли давлат арбоби, ёзувчи Шароф Рашидов шу муқаддас даргоҳда бир неча йил муҳаррир бўлиб ишлаган. Газетада кечани-кундузга улаб, соғлигини аямай, кўз нурини тўкиб ишлаган азиз устозларимиз, муаллимларимиз Ориф Клеблев, Усмон Эшонхўжаев, Комил Алимов, Қосим Сорокин, Воис Раҳимий, Анқабой Худойбахтов, Мўминжон Усмонов, Раҳмат Мажидий, Абдулла Уразаев, Рустам Абдураҳмонов, Обид Абдураҳмонов, Сиддиқ Ражабов, Ҳожиакбар Ғуломов, Иброҳим Раҳим, Зиёд Есенбоев... Журналистлар уларнинг номларини фахр билан тилга оладилар.

Газета ўз бағрида давр тақозоси билан етилган бетакрор ижодкорларни етказиб чиқарди. Оташқалб журналист Комил Алиев ана шундай қаламкашлардан эди. Унинг амалпарастлик, ҳақсизлик, ғаламисликни фош этувчи фельетонлари катта шов-шувларга сабаб бўлган. У, 1924 йилдан 1935 йилгача «Қизил Ўзбекистон»да ишлади.

Улкан адибимиз Ғафур Ғулом катта шоир, адиб бўлиш билан бирга газетанинг фаол мухбири ҳам эди. 1923 йилда оддий мухбир сифатида «Хўкизлар кўкламга тайёр» деган хабар ёзганлигини ёш журналистлар даврасида фахр билан сўзлаб берарди.

Ўзбек адабиётининг отахонларидан бири Абдулла Қаҳҳор 1925 йилда «Қизил Ўзбекистон»нинг маданият бўлимини бошқарган, кейинчалик адабий котиб бўлиб ишлаган. Абдулла Қаҳҳор ўз улғайиш йилларини эслаб: «Ўзбек матбуотининг дастлабки сонлари чиққан вақтларда газетачи кадрлар жуда оз, борларининг ҳам бир қисми эски мактаб ва мадрасалардан чиққан... маърифатпарвар зиёлилар эди. Ҳозирги кекса ёзувчиларнинг, журналистларимизнинг деярли ҳаммаси газета ва журналлар қаноти остида ўша «Умидли ёш қаламкашлар»дан етишиб чиққан дейиш мумкин. «Қизил Ўзбекистон» газетасининг кўзи тушган «Умидли ёш қаламкашлар»дан бири мен бўлдим», — деб ёзган эди. Абдулла Қаҳҳор 1925 йилларда кичик-кичик мақолалар, ҳикоялар, ҳажвиялари билан газета саҳифаларида кўрина бошлаган.

Ҳеч ёдимдан чиқмайди. 1949 йил эди. Ўшанда, бир мақола ёзиб умид билан «Қизил Ўзбекистон»га келдим. Тарғибот бўлимида Баҳром Раҳмонов мудир, Абдураҳим Ортиқов адабий ходим бўлиб ишлар экан. Қўлёзма билан танишиб чиқишгач, Баҳром ака тўсатдан:

— Газетага ишга келмайсизми? — деб қолди.

Нима дейишни билмай, ўйланиб тургандим, Баҳром ака телефонни олиб: «Муҳаррир ўзидами?», деб қолди.

«Қизил Ўзбекистон» газетасига ўша кезлари Шароф Рашидов муҳаррирлик қиларди. Мен ул олийжаноб инсон ҳақида эшитиб юрардиму, лекин бирор марта ҳам ўзини кўрмагандим. Хуллас, бир неча дақиқалар ичида тақдирим ҳал бўлди. Газетага адабий ходим бўлиб ишга ўтдим. Газетанинг меҳригиёси зўр экан, бу даргоҳга бир кириб келдингми, кейин ундан чиқиб кетиш қийин. Газета атрофига йиғилган журналистларнинг катта бир кучли оқими халқнинг чинакам севимли газетасини улкан ишларга йўналтиришга қодир эди. Бир оддий адабий ходим сифатида ишга кирган 1949 йилда газета бешигини тебратган ҳамда журналистларнинг бутун бир авлодини тарбиялаб вояга етказган қаламкашларнинг номларини фахр билан эсга оламиз. Уларнинг кўплари раҳматли бўлиб кетишди, баъзилари ҳаёт. Риҳси Соҳибов — муҳаррир ўринбосари, Баҳром Раҳмонов дастлаб бўлим мудири, кейин муҳаррир ўринбосари, Зиёд Есенбоев — масъул котиб, Аҳмад Исмоилов — масъул котиб ўринбосари, Ҳамид Ғулом — адабий котиб, Яҳё Йўлдошев — партия бўлимининг мудири, Абдураҳмон Ортиқов — тарғибот бўлими мудири, Холбек Ёдгоров — қишлоқ хўжалик бўлими мудири, Аъзам Мирбобоев — саноат бўлими мудири, Абдулла Олимжонов — адабиёт бўлими мудири, Раҳмат Файзий — Ахборот бўлими мудири, М. Турғунов — хатлар бўлими мудири, шунингдек, бўлимларда, Асқад Мухтор, Мирмуҳсин, Туроб Тўла, Суннатилла Анорбоев, Султон Акбарий, Ҳабиб Нўъмон, Аҳмад Шораҳмедов, Тўлаган Соатов, Тўғон Эрназаров, Шобарот Кузанбоев, Ориф Юнус, Вали Ғалломов, Шербек Алиев, Комила Юмаева, Эътибор Охунова...

Уларнинг ҳар бири алоҳида дунё, ҳозиржавоб, ишчан, жонкуяр, тоғни урса талқон қиладиган ижодкорлар эди. Ҳафтада бир марта тўпланадиган ижодий анжуманимиз — «летучка» ниҳоятда жонли, ошкора танқид, эркин мушоҳада, фикрлар кураши, тажриба алмашув руҳида ўтарди. Ижодий ходимлар ўртасида қаттиқ тортишув, мунозаралар худди илмий кенгашлардаги олимлар баҳсини эслатарди. Газетанинг мазмун-мундарижаси, йўналиши, услубияти, имлоси, ҳаммаси кенг таҳлил этиларди.

Ушбу сурат етмишинчи йилларнинг охирида олинган. Таҳририятда байрам арафасида учрашув ўтказилган, унга қўшни газеталарнинг муҳаррирлари ҳам меҳмон бўлишган эди. Бугун бу суратга қараб йилларнинг шамолдек ўтишига ишонгинг келади киши...

Абдусаттор ТЎРАЕВ олган сурат.

Кейинчалик замон ўтиши билан, вақти-соати келиб «Қизил Ўзбекистон»дек мўътабар газетага муҳаррир бўлиб қолишимни ўшанда ҳатто хаёлимга ҳам келтирмагандим.

Газета иши жуда мураккаб ва машаққатли, айниқса, «Ўзбекистон овози»дек жумҳурият газетасида. Лекин газета шундай бир ажойиб, олий даргоҳки, қилган ишинг ўша куннинг ўзидаёқ юзага чиқади. Куни-кеча режалаштирганларинг, қарабсанки, эртасига минг-минглаб нусхада босилиб, элга тарқатилади, одамларга маънавий қувват, руҳият бахш этади. Кўриб, эшитиб кўзларингиз қувонади, диллларингиз равшан тортади. Газетанинг меҳригиёси кучлилигининг боиси ҳам шунда бўлса керак. Зеро, журналистнинг меҳнати оғир, лекин даромади унчалик эмас, шундай бўлса ҳам газетадан кетмайди. Эртани кечга улаб, газета атрофида парвона бўлиб юраверади.

«Совет Ўзбекистони» газетасининг ўқувчилари, фаоллари беҳисоб эди. «Хатлар оқими тинимсиз келар, бир йилда йигирма беш мингга яқин хат-хабар олинар эди. Бир кунда 800 минг нусхада нашр этиларди. Газета атрофида илм-маърифат аҳли, ижодкорлар жамоатчилик асосида ишлаб, унинг мазмун-мундарижаси бой бўлиб чиқишига катта ёрдам берарди. Жамоатчилик асосида «Ахлоқ-одоб масалалари бўйича кенгаш» ташкил этилганди. Бу Кенгашга академик Қори-Ниёзий бошчилик қиларди. «Илғор тажрибаларни ёювчи кенгаш»га эса академик Акром Дадабоев раис эди. Ўша кезлари газетада аҳлоқ-одоб, тарбия хусусида эълон қилинган бир қанча чиқишлар газетхонлар ўртасида катта қизиқиш уйғотди.

Ўша даврда газета саҳифасида «Ёзувчилар ижодхонаси» ташкил этгандик. Ижодхонада Ғафур Ғулом, Ойбек, Абдулла Қаҳҳор, Шайхзода, Зулфия, Миртемир, Уйғун, Саид Аҳмад, Саида Зуннунова, Одил Ёқубов, Пиримқул Қодировнинг янги асарлари эълон қилинди. Кейин ёш ижодкорларга махсус саҳифалар ажратилди. Вақти-вақти билан «Қизлар дафтаридан» саҳифаси бериб бориларди. Ҳозир адабиёт оламида кенг уфқларга чиқиб олган Ҳалима Худойбердиева, Ойдин Ҳожиева, Гулчеҳра Нуруллаева, Гулчеҳра Жўраевалар ва бошқа ўнлаб ижодкор, нозиктаъб шоираларимиз айнан газета саҳифалари орқали эл-юртга кенг танилганлар.

Шунингдек, газета ҳаётдаги камчиликлар, эскилик сарқитлари, амалпарастлик, манманлик, давлат, халқ мулкига хиёнат қилувчи ўғри-муттаҳамларни фош этувчи мақола-фельетонлар, ноҳақлик, адолатсизликни фош этувчи материаллар газета саҳифаларидан салмоқли ўрин олди. Мурожон Мансуровнинг «Раис нега ишдан олинди» деган мақоласи катта шов-шувга сабаб бўлган. Унда Фарғона вилоятидаги бир колхознинг раисини ҳимоя қилганди. Раис пахта тайёрлаш давлат планини ортиғи билан бажариб, ерларни тезда шудгор қилиб юборганлиги учун райком бюроси партиядан ўчириб, ишдан олиб ташлаган эди. Фарғона вилоят партия қўмитасининг бюроси ҳам райком қарорини тўғри деб тасдиқлаганди. Газета билан вилоят партия қўмитаси ўртасида қаттиқ тортишув бўлди. Оқибат газета ҳақ бўлиб чиққан, раис ўз ишига қайтадан тикланиб, яна колхозга раис этиб тайинланганди. Бундай чиқишлар яккаю-ягона эмас эди. Демак, ўша турғунлик деб аталган йилларда ҳам, газета ўзининг жанговарлигини йўқотмаган, ҳаётнинг энг мураккаб масалалари юзасидан кўп чиқишлар уюштирган эди.

Газетанинг муборак даргоҳида тажрибали ходимлар билан ёнма-ён журналистларнинг ёш авлоди етилиб келаётган эди. Халқлар дўстлиги мавзусини ишлаб чиқиш ва ёритишдаги ишлари учун журналистлардан Абдукарим Набихўжаев, Абдуллажон Абдуқодировлар ва шу сатрларнинг муаллифлари собиқ Иттифоқ Журналистлар уюшмасининг лауреати деган унвонга сазовор бўлишди. Ўткир қалам соҳиблари Холбек Ёдгоров, Маъруф Назаров, Жуманиёз Жабборов, Болтабой Юсупов, Эътибор Охунова, Ўткир Абдуазимов, Ўктам Усмонов, Жўравой Холқосимов, Ҳамидулла Нуриллаев, Усмон Юсупов, Муроджон Мансуров, Миршароф Муҳсимов, Восиқ Маҳкамов, Муҳитдиин Жалолов, Жўравой Саъдуллаев, Дилбар Маҳмудова, Яҳё Тўхтаев, Ҳошим Абдусаматов, Раҳматулла Исҳоқов, Рафиқ Турсунов, Ҳамид Тожибоев, Ғаффор Ҳотамов, Неъмат Улуғжонов, Латиф Эргашев, Авлиёқул Халилов, Самар Нуров, Охунжон Ҳакимов, Фозил Зоҳидов ва бошқа элга танилган журналистларнинг ҳаёт нафаси билан суғорилган очерк, лавҳа, мақолаларини ким ўқимаган дейсиз?

Газета атрофида ижодкорларнинг доимий ёзиб турадиган катта бир фаоллари бирлашган эди. Улар фаннинг турли соҳаларида иш олиб бораётган олимлар, ижодкорлар, ёзувчи, шоирлар эди. Улар ўз ижодларининг энг яхши намуналарини газетага олиб келишарди.

Газетанинг энг жонкуяр ихлосмандларидан бири, атоқли шоир, нуктадон олимимиз Мақсуд Шайхзода эди. У, газета атрофидан кетмасди. Алишер Навоийнинг 525 йиллигига тайёргарлик кетмоқда эди. Ўшанда Шайх ака оғир бетоб бўлиб, касалхонадан уйига олиб келинганди.

Иттифоқо Шайх ака телефон қилиб: Алишер Навоийга бағишлаб илмий мақола битаётганини маълум қилди. «Ғазал мулкининг султони» деган эл оғзига тушган машҳур мақола шу йўсинда юзага келган.

Газетанинг босиб ўтган нурли йўли беқиёсдир. «Ўзбекистон овози»нинг етмиш беш йиллиги муносабати билан бир қанча мақолалар эълон қилинди. Газетанинг муборак эллик йиллиги ўтказилган кезларда ҳам унинг тарихи, фаолияти хусусида бой материаллар китоблар чоп этилди, ҳужжатли фильмлар яратилди. Бу ўринда отахон журналист раҳматли Ҳолбек Ёдгоровнинг «Нурли йўл», «Ҳаёт тўлқинлари» рисолалари, куни кеча босмадан чиққан Зиёд Есенбоевнинг «Матбуотимиз фидойилари» китоби (II китоб) энг хайрли ишлардир. Мазкур эсдаликларда жумҳуриятимиз матбуотида жон куйдириб ишлаган касбдошларимизнинг ҳаёти, ижод йўли ҳаётий лавҳалари акс эттирилган.

«Ўзбекистон овози» ҳақиқатан ҳам муқаддас даргоҳ. Газетанинг ғиштини қўйган, унинг муҳташам биносини барпо этган устозлар, муаллимларимиз, заҳматкаш журналистларимизни ҳамиша ёдимизда тутайлик. Истиқлолнинг нурли, шарофатли даврлари бошланди. Ўзбекистон мустақил тараққиёт йўлидан дадил олға бормоқда. Дориломон кунлар келди. Вақтинчалик қийинчиликлар бартараф этиладиган ёруғ кунлар яқин. Худо насиб этса, қоғоз ҳам, кўпайиб кетар, моддий имкониятлар яхши бўлур. Келажакда жумҳуриятимиз буюк давлат бўлишига ишончимиз комил. Улуғ давлатда буюк ишлар бўлади, газеталаримизнинг келажаги ҳам шундай порлоқ бўлиши аниқ.

Мақсуд ҚОРИЕВ,
журналистика фахрийси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

• Ўзбек тилим—жону дилим

ЎЗБЕКЧА ҲУҚУҚИЙ АТАМАЛАР

Кейинги йилларда Республикамизда ўзбек тили тараққиёти ва ривожланишига жиддий эътибор берила бошланди. Шу маънода яқинда амалга оширилган бир ажойиб хайрли иш хусусида сўз юритсак. Бир гуруҳ олимлар профессор Акмал Саидов раҳбарлиги ва ташаббуси билан янги «Юридик атамалар ва иборалар луғати»ни яратдилар. Албатта, бу луғат биринчиси эмас.

Дастлаб 1926 йилда таниқли маърифатпарвар Ғози Юнус томонидан «Русча-ўзбекча қисқача ҳуқуқий ва сиёсий луғат», 1933 йилда «Маъмурий ҳуқуқий луғат», 1959 йилда ҳуқуқшунос Ф. Бакиров томонидан «Юридик терминлар луғати», 1976 йилда Олим Усмон таҳрири остида, 1983 йилда Ф. Муҳиддинов ва К. Миржазоновлар томонидан «Юридик терминларнинг қисқача русча-ўзбекча луғат справочниги» чоп этилган.

Мустақилликка эришилган даврда навбатдаги луғатнинг яратилиши ҳар жиҳатдан қонунчилар, илмий ходимлар, муҳаррир ва таржимонлардан тортиб, барча қизиқувчилар учун ўзига хос совға бўлди. Биз юқорида санаб ўтган қўлланмаларнинг ҳаммаси маълум ижобий ютуқлар билан бир қаторда муайян камчиликларга ҳам эгадир. Яқинда Тошкент Юридик институтида бўлиб ўтган йиғинда кўплаб ҳуқуқшунос ва филолог олимлар мазкур қўлланмага оид ўз фикр ва мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар. Қуйида келтирилган мулоҳазаларнинг айримларини келтирамиз:

Муҳаммаджон ҚОДИРОВ, филология фанлари номзоди, ТошДУ умумий тилшунослик кафедраси мудири:

— Ушбу қўлланмада ўзбек тилининг имкониятларини четлаб ўтиб, русча ва ғарб атамаларининг кўр-кўрона қўлланиб кетилишига чек қўйилган. Бундай атамалар ўзбекча муқобиллари билан ўзгартирилган. Албатта ўринли равишда қўлланилган байналмилал атамалар бундан мустасно. Яна бир қувончли томони, тилнинг нутқий омиллари ҳисобга олинган. Халқнинг жонли тили «қозони»да бўлмаган сўзларни қўлламаслик зарурлигини уқиш мумкин.

Луғатда жузъий камчиликлар ҳам учрайди. Аммо улар қўлланманинг аҳамиятига путур етказмайди.

Ирисали ТОШАЛИЕВ, филология фанлари номзоди, ТошДУ услубият ва таҳрир кафедраси мудири:

— Бу қўлланма бугунги кун амалиётдаги чалкашликларга муайян даражада барҳам бериши шубҳасиз. Шунингдек, ҳуқуқшунослик илми тараққиётида ҳам из қолдириши тайин. Тузувчилар анча мураккаб ишнинг уддасидан чиққанлар. Шунга қарамай, баъзи мулоҳазаларни қайд этиб ўтмоқчимиз: Аввало, луғатнинг номланишида икки нарса ҳақида гап кетаётгандай туюлади. Шу боис оддий қилиб «Ҳуқуқий атамалар луғати» дейилса, мақсадга мувофиқ бўларди. Атамаларнинг бир неча маънодош — муқобил сўзларининг берилиши ҳам бирмунча чалкашликларга сабаб бўлиши мумкин. Чунончи, метод—усул, услуб. Биров «усул»ни, бошқаси «услуб»ни танлайди. Бу эса хилма-хилликка олиб келади.

Ғ. АБДУМАЖИДОВ, ҳуқуқшунослик фанлари доктори, профессор:

— «Гражданлик кодекси» деб номланган қонун мажмуи барча ажнабий мамлакатларда румо ҳуқуқига асосланиб «цивил» кодекси дейилади. Бу кодексда фуқаролик масалалари эмас, балки улар ўртасидаги ўзаро муомала қандай бўлиши кераклиги тартибга солинган. Менинг фикримча, бу кодексга «Раъият кодекси» деб ном берилса мазмунан тўғри бўларди.

1926 йилда илк бор жиноят кодекси чоп этилганда «Жазо тузуги» деб номланган эди. Кейинчалик у «Жиноят кодекси» деб юритилди. Луғатда эса «Жиноят ва жазо кодекси» дейилган. Бу сўз бирикмаси ўзини тўла оқлайди. Чунки «Жиноят кодекси»да гап фақат жиноят устида эмас, балки шу жиноятга қандай жазо белгиланиши ҳақида ҳам боради. Шу каби ютуқ ва камчиликлар луғатни қайта нашр этилишида эътиборга олинса яхши бўларди.

Тошкент Юридик институти ўзбек тилшунослиги кафедраси мудири **Марҳамат Аминова** луғатнинг номланишидаги чалкашликларга қўшилиб, шундай фикр билдирди: «Луғатга бевосита касбга оид сўзлар олингани маъқул эди. Қўлланмада эса умумий луғатга кирадиган сўзлар ҳам бор».

Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Атамақўм раисининг ўринбосари **Ҳабибулла Бектемиров**, ушбу қўмитанинг бош мутахассислари **М. Исҳоқова, Л. Рамазонова**ларнинг мулоҳазалари ҳам диққатга молик: «Юридик атамалар ва иборалар луғати» олдинги даврларда нашр этилган шундай луғатлардан ўзининг қатор фазилатлари билан ажралиб туради. Жумладан, унга 1992 йилда қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Конституцияси матнида ишлатилган атамалар киритилгани яхши. Яқин-яқингача тилимизда ишлатилиб келинган атамалар тартибга солинган. Луғат эндиликда қонунларимизни ўзбек тилида ёзадиган ҳуқуқшуносларимиз учун энг зарур қўлланма вазифасини ўтай олади».

Янги қўлланма хусусида жуда кўп фикрлар билдирилди. Шунингдек, Юридик институти доценти С. Ҳасанов, Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти доценти С. Султонсаидова, шу олий ўқув юртининг катта ўқитувчиси Н. Норқулов ва бошқалар ҳам қимматли мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар. Албатта луғатда жузъий камчиликлар, жумладан, имловий хатолар, муқобиллар топиш борасида ҳам нуқсонлар йўқ эмас. Аммо, муҳими, қўлланма бугунги кун учун жуда қадрли. Сўзга чиққанлар луғатнинг қайта чоп этилиши зарурлигини ва кейинги нашрларда ушбу мулоҳазаларни инобатга олиш лозимлигини таъкидлашди.

Ҳусан ЭРМАТОВ.

• Мавзуга қайтиб

ЎЗГАРИШ СЕЗИЛМАЯПТИ

Ақлли раҳбар танқиддан тўғри хулоса чиқариб, ўз айбларини ўз вақтида тушуниб етар, деган умидда биз шу йил «Ўзбекистон овози» газетасининг 23 сентябрь сонида «Фармонлар дахлсизми?» сарлавҳали мақола эълон қилган эдик. Ушбу мақола Қашқадарё вилояти Косон тумани «Сурхон» давлат хўжалигида фаолият кўрсатаётган «Гулистон» фермер хўжалиги меҳнаткашларининг ўз маблағлари ҳисобига ўзи яшаб турган уйларни газлаштириш, хусусийлаштиришларига йўл бермаётган хўжалик раҳбарининг «муносабати» ҳақида эди. Афсуски, шунча вақт ўтибдики, хўжалик раҳбари Эргаш Бегимқулов, касаба уюшмаси раиси Гулмурод Каримовларнинг фаолиятида ҳеч қандай ижобий ўзгаришлар сезилмади. Бу ҳол ҳеч бўлмаганда туман ёки вилоят ҳокимларини ўйлантирса ёмон бўлмас эди. Ушбу танқидий мақола юзасидан Қашқадарё вилояти, Косон тумани ҳокимлиги газета таҳририятига тез кунларда жавоб беради, деган умиддамиз.

Янгиликлар Воқеалар Хабарлар

ХАЛҚАРО КЎЗГУ

БЕГУНОҲЛАР ҲАЛОК БЎЛМОҚДА

● Могадишодаги сўнги тўқнашувлар Бирлашган Миллатлар ташкилотининг бу ерда ўз вазифасини уддалай олмаётганини исботлади.

Генерал Муҳаммад Фарах Айдид Сомалини қўлдан бермаслик учун тиш-тирноғи билан қаршилик кўрсатмоқда. Натижада Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қўшини таркибидаги ўнлаб бегуноҳ аскарлар ҳалок бўлмоқда. БМТ бу фожиали урушга чек қўйиши ёки генерал Айдид билан умумий тил топиши зарур, деб хабар қилади, Германиянинг «Нойе Оснаброккер —Цайтунг» газетаси.

«АРКСИМ»— ИШОНЧЛИ ШЕРИК

● «Находка» эркин иқтисодий ҳудудида жойлашган «Арксим» Россия — Хитой қўшма корхонаси Узоқ Шарқлик тадбиркорларнинг ишончли шеригига айланиб қолган.

Қўшма корхона таъсис этилганига уч йил бўлди. Директор Ян Цушининг айтишича, шу вақт мобайнида корхона Узоқ Шарқнинг турли туманларида ўнлаб йирик бинолар барпо этди. Улар Находка, Хабаровск, Новосибирскдаги турар-жой уйлари, спорт-соғломлаштириш мажмуи ва болалар боғчаларидир.

«Арксим»нинг Москва ва Пекиндаги бўлимларида қўшма корхона кучи билан Чернобиль фалокатидан зарар кўрган болалар учун марказ бунёд этиш лойиҳаси устида ҳам иш олиб борилмоқда. Яқинда «Арксим» Приморьеда банк ва меҳмонхона биноларини барпо этишга киришди.

РАИСНИНГ ТАКЛИФИ

● Италия Вазирлар Маҳкамаси Раиси Ч. Чампи Ливорнода сўзга чиқиб, Ўрта ер денгизида Европа флотини ташкил этишни таклиф қилди.

ТАБИИЙ ЎСИШ КАМАЙМОҚДА

● Беларусда кейинги ойларда аҳолининг табиий ўсиши шиддат билан қисқариб бораётир, бироқ шунга қарамасдан, республика фуқаролари сони кўпаймоқда.

Собиқ Совет Иттифоқи ҳудудларининг «алангали» нуқталаридан Беларусь миллатига мансуб кўплаб одамларнинг кўчиб келаётгани бунга сабаб бўляпти. Республикага кейинги олти ойнинг ўзидаёқ 16 минг киши доимий яшаш учун кўчиб келди. Январь — июнь ойларида эса туғилиш ўтган йилдагига нисбатан 3,8 минг кишига камайган.

ВАЗИРНИНГ АЙТГАНЛАРИ

● ПАРИЖ. Европа НАТО қарорларигагина боғланиб қолмай, ўз мудофааси ва хавфсизлигини таъминлай оладиган мустақил имкониятларга ҳам эга бўлмоғи керак.

Франция ташқи ишлар вазири А. Жоппе Ғарбий Европа иттифоқи ассамблеясининг Парижда иш бошлаган кенгашида шу ҳақда гапирди.

Франция собиқ СССР таркибида бўлган ҳозирги ёш давлатларнинг Ғарбий Европа иттифоқига аъзо бўлиши тарафдоридир, деб таъкидлади А. Жоппе.

МАҒЛУБИЯТ ТАЙИН

● «Корея Халқ Демократик Республикаси Жанубий Кореяга қарши уруш бошлар экан, албатта, мағлубиятга учрайди».

Токиода бўлиб ўтган матбуот анжуманида Тинч океанидаги АҚШ қўшинлари қўмондони Чарлз Ларсон шуни таъкидлади. Унинг айтишича, бундай уруш жуда кўп қон тўкилишига сабаб бўлади. Шу боис вазиятнинг фожиавий тус олишига йўл қўймаслик лозим.

АВТОБУСГА ЎҚ УЗИЛДИ

● Жазоирда террорчилар ўтган якшанба куни россиялик ҳарбий мутахассислар автобусига ўқ узишди.

Бунинг оқибатида Россия фуқароси ҳалок бўлди.

ХОРИЖЛИКЛАР ҚУВИЛМОҚДА

● Жазоирдаги Ислом ақидапарастлари 1 декабрга қадар мамлакатни тарк этмаган хорижликларни ўлим кутаётганини маълум қилди.

Мамлакат полицияси шу боис шошилинч хавфсизлик чораларини кўрди. Хорижий фуқароларнинг иш ва яшаш жойлари қўриқланмоқда. Полиция кўчаларда ҳужжат ва автомашиналарни текшириб кўрмоқда, деб хабар беради Жазоир радиоси.

Аммо Ислом ақидапарастлари сўнгги икки ой давомида чет элликларга қарши ҳужум уюштирмадилар. Телефон ва хат орқали хорижликларнинг Жазоирдан чиқиб кетишларини талаб қилиш эса давом этмоқда.

РАСМИЙ ТАШРИФ

● Қувайт Бош вазири Шайх Саад ал Абдулла амирликка расмий визит билан ташриф буюрган Эстония Президенти Л. Мерини қабул қилди.

БОШ ВАЗИРНИНГ ИСТАГИ

● Гаити Бош вазири Робер Мальваль мамлакатнинг қувғиндаги президенти Жан-Бертран Аристидга истеъфога чиқиш истагини маълум қилди.

Шу сабабли Бош вазир декабрь ойининг ўрталарида лавозимидан кетади. Давлат бошлиғининг вакили Мишель Барне Эфе ахборот маҳкамаси мухбирига шуни маълум қилди.

Ҳукумат раҳбари лавозимига номзоди Аристид томонидан шахсан танланган Робер Мальвалнинг асосий вазифаларидан бири ҳарбийлар билан музокара юритиб, Президентни ватанга қайтаришдан иборат эди. Таассуфки, ҳарбийлар белгиланган муддатда ҳокимиятни қонуний сайланган Президентга топширишдан бош тортдилар.

Бугунги кунда Аристиднинг Мальвалдан бошқа тарафдорлари ҳам қувғиндаги Президентни ҳокимиятга қайтариш учун деярли ҳеч қандай умид қолмаганини тан олмоқда.

КЕНГАШ БЎЛАДИ

● Германия ташқи ишлар вазири К. Кинкель Брюсселда Европа Иттифоқининг кенгаши бўлиб ўтишини маълум қилди.

Унда Боснияга оид Женева музокараларини қўллаб-қувватлаш масалалари муҳокама қилинади.

(Жаҳон ахборот агентликлари ва рўзномаларидан олинди).

Янгиликлар Воқеалар Хабарлар

ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР

ДИҚҚАТ! «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»ГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА...

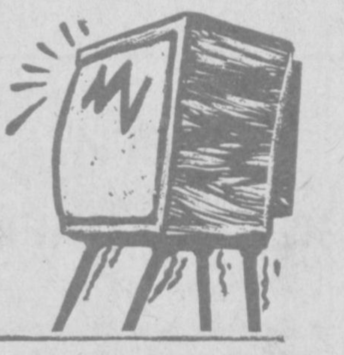

Душанба, 13. XII

● ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Илҳом чашмалари».
18.30 «Қишлоқ масъулияти».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 Шеърий дақиқалар.
19.40 «Камолот» республика кўрик-танловининг ғолиби Илҳом Иброҳимов куйлайди.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Ҳамшаҳарлар».
21.55 «Иф қалъасининг маҳбуси». Бадиий фильм. 1-серия—«Аббат Фариа».
23.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Миришкорлар».
19.50 «Таймирда балиқ ови». Телефильм.
20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
20.20 «Билиб қўйган яхши».
20.40 «Ассалому алайкум» [такрор.].
21.40 «Лаҳза». Хабарлар.

● «ОРБИТА IV»

9.00 Янгиликлар.
9.20 «Тингланг, томоша қилинг».
9.40 «Қувноқ нотачалар».
10.00 «Янги номлар».
10.40 «Истеъдодлар ва мухлислар».
11.20 Мультфильм.
11.30 «Гол».
12.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].

* * *

15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.20, 18.20, 21.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
15.25 «Телемикст».
16.10 «Мусиқий башорат». Кўп серияли телефильм премьераси. 6-серия.
16.40 «Истеъдодлар ва мухлислар».
17.20 «Иқболи кулганда».
18.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.25 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
18.35 Теннис. «Катта шлем» кубоги. Финал. Германиядан кўрсатилади.
19.25 «Миниатюра».
19.40 «Ҳафтанинг акс садоси».
20.10 «Қандай қилиб бой бўлиш мумкин!» Телеўйин.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Турмуш икир-чикирлари». Кўп серияли бадиий телесериал премьераси. 27-серия.
22.00 «Спорт уик-энди».
«Янги студия» таништиради:
22.15 «Бомонд».
22.30 «Бой берилган нарсаларни излаб».
23.15 «Таржимаи ҳоли».
23.45 «АТВ-брокер».
23.50 «Тингланг».
24.00 Янгиликлар.
01.05 «Джем-сешн».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

10.30 Ишбилармон кишилар даври.
11.00 «Россияда бизнес».
11.30 Тонгги концерт.
11.45 Мульти-пульти.
11.55 Хонаки экран. «Эриётган қорда ирмоқлар оҳанги бор». Бадиий фильм.
13.25 «Деҳқонларга таалуқли масала».
13.45 «Трансросэфир».
14.30 Кундузги сеанс. «Гувоҳларсиз». Бадиий фильм.
16.00 «Қутқариш хизмати 911».
16.55 Болалар учун янгиликлар.
17.10 «Бола тилидан».
17.40 «Россия радиоси: уч йил эфирда».

*

18.00—20.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.00 Душанба куни детектив. «Клефэмалик пазанда аёлнинг саргузаштлари». Бадиий фильм. «Эркюль Пуаро» сериалидан.
21.00 «Ҳақиқат онлари».

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.15 «Овросиё-ТВ» таништиради: «Казанова». Бадиий фильм. 1-серия.
24.00 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида».
00.30 «Орган, баян ва фантазия».

Сешанба, 14. XII

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 Лирик концерт.
7.50 «Нодон сичқон ҳақида эртак». Мультфильм.
8.00 Мутахассис маслаҳати.
8.10 «Қувноқ болалар».
8.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
8.50 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

9.00 «Кўчатлар». Бадиий фильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ўзбекистон халқлари тарихи.
11.00 «Ёшлик» студияси. «Тежамкорлик сирлари».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Информатика. ЭҲМнинг арифметик ва физик асослари.
12.00 «Талаба ва спорт».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Кичкинтой» устахонаси.
18.40 «Осойишталик посбонлари».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 «Анъаналар этади давом». Мусиқий кўрсатув.
20.00 Дунё воқеалари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Ислоҳот ҳақида суҳбатлар.
21.10 «Дўстлик риштaлари».
21.55 «Иф қалъасининг маҳбуси». Бадиий фильм. 2-серия —«Граф Монте Кристо».
23.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
20.10 «СПИДдан эҳтиёт бўлинг!».
20.50 «Сиз учун куйлайман».
«ОМАД» таништиради:
21.20 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20, 01.35 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.10 «Нима! Қаерда! Қачон!».
11.15 «Турмуш икир-чикирлари». Кўп серияли бадиий телесериал премьераси. 27-серия.
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 14-серия.

* * *

15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 Ишбилармонлар хабарномаси.
15.40 «Конверсия ва бозор».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Иш».
16.25 «Тедди Ракспиннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм премьераси.
16.50 «Шеърият альбоми». Константин Ваншенкин.
17.10 «Янги номлар».
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.25 «Молдова. 1993 йилнинг қиши».
18.45 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
18.55 «Мулкдор алифбоси».
19.05 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.55 «Мавзу».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 Кинорежиссёр Ю. Я. Райзманнинг 90 йиллигига. «Шахсий ҳаёти». Бадиий фильм.
23.30 «Юлдузлар буржи остида».
01.00 Янгиликлар.
01.40 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Ҳақиқат онлари».

* * *

12.00 Хонаки экран. «Лох — сувлар ҳукмдори». Бадиий фильм.
13.25 Мульти-пульти.
13.40 «Деҳқонларга таалуқли масала».
14.00 «Ёпиқ мавзу».
14.25 Биз севган комедиялар. «Қизлар». Бадиий фильм.
15.55 «Таътил яқин». Ҳужжатли фильм.
16.25 «Телегазета».
16.30 Болалар учун янгиликлар.
16.45 «Рост» студияси. «Мусиқий синф».
17.15 «Трансросэфир».

*

18.00—19.40
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.40 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 255-серия.
20.35 «Хотима».
21.05 «М-трест».
21.20 «ТВ-портрет».

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.30 «Аз'есмь».
23.15 «Мавжудот ғилдираги».
24.00 Янги иллюзион. «Чўнтириш». Композитор Б. А. Арапов.

Чоршанба, 15. XII

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 Ёшлар қўшиқ куйлаганда.
7.50 «Зангори филча». Мультфильм.
8.00 Дунё воқеалари.
8.10 «Билиб қўйган яхши».
8.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
8.50 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

9.00 Республика газеталарининг шарҳи.
9.10 «Зимородок». Бадиий фильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ботаника. Баргнинг тузилиши ва унинг аҳамияти.
11.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
11.15 «Неъмат Қўзибоев». Телефильм.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Информатика.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Ўсмирлар учун. «Гўзаллик гулшани».
18.35 «Тадбиркорлар».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 «Ҳуқуқий давлат сари».
19.55 Мусиқий дақиқалар.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Хоразм ҳовалари.
21.35 «Иф қалъасининг маҳбуси». Бадиий фильм. 3-серия—«Интиқом».
23.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Фан ҳақида суҳбатлар.
19.50 «Спринт».
20.15 «02» тўлқинида».
20.35 «Мусиқали меҳмонхона».
21.20 «Кумуш тренер». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20, 00.35—Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Ҳакка».
9.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.30 «Революция музейи: ўтмиш ва келажак оралиғида».
11.00 Мультфильм.
11.15 «Джэм».
11.45 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 15-серия.

* * *

15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Тедди Ракспиннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм премьераси.
16.40 «Музограф».
17.00 «Қизлар ўртасидаги сир».
17.20 «700 клуби».
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.25 «Рус дунёси».
19.00 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.50 А. Макаревич бенефиси.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 Хоккей. «Известия» газетаси соврини учун халқаро турнир. АҚШ—Россия-1 терма командалари. 2-ва 3-даврлар. Лужники спорт саройидан олиб кўрсатилади.
22.00 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
23.00 «Серпантин».
24.00 Янгиликлар.
00.40 «Экстро-НУЖ».
01.10 «MTV».
02.10 «Матбуот-экспресс».

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Профилактика муносабати билан чоршанба, 15 декабрь куни «Дубль IV» кўрсатувлари соат 15.20 дан бошлаб намойиш этилади.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

15.20 «Трансросэфир».
16.05 «Рус ижозатномаси».
16.35 Болалар учун янгиликлар.
16.50 «Рост» студияси. «Кенгуру».
17.20 Мульти-пульти.
17.30 «Россия—Грузия. Узилиб қолган битим».

*

18.00—20.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.15 «ТВнинг энг яхши соати».
21.15 «Ностальжи» — барча авлодлар мусиқаси».
21.50 Криминал хабарлар экрани.

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 «Овросиё-ТВ» таништиради: «Казанова». Бадиий фильм. 2-серия.
24.00 «/ —клуб».

Пайшанба, 16. XII

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 Эстрада тароналари.
7.50 «Беодоб бола». Мультфильм.
8.00 «Қувноқ болалар».
8.20 «Самарқанд». Телефильм.
8.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
8.50 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

9.00 Француз тили.
9.30 «Ёш спортчилар мактаби». Кураш сабоқлари.
9.50 «Ёшлик» студияси. «Биз—Ватан фарзандимиз».
10.50 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Тошкент». Телефильм.
18.20 «Ёшлик» студияси. «Талабалик йилларим».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 «Тежамкорлик — нақд бойлик».
19.55 «Илҳом дақиқалари». Яссавийнома.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Ислоҳот ҳақида суҳбатлар.
21.10 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Фахриддин Умаров куйлайди.
22.10 «Шаҳар қалқони». Бадиий фильм.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Болалар учун. «Табассум».
20.00 «Ўзбекистон— ўз уйимиз. Қозоқлар».
20.50 «Тошкент оқшомлари».
«ОМАД» таништиради:
21.50 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 21.20, 00.45 —Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 Мультфильм.
9.35 Баян ва аккордеон янграйди.
10.25 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
11.10 «Рус дунёси».
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 16-серия.

* * *

15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 «Телемикст».
16.10 «Кичкинтой малла». Мультфильм. 1-ва 2-фильм.
16.55 «Джэм».
17.25 Хоккей. «Известия» газетаси соврини учун халқаро турнир. Россия-1 — Норвегия терма командалари. 2-ва 3-даврлар. Лужники спорт саройидан олиб кўрсатилади.
18.05 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
19.00 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.45 «Мулкдор алифбоси».
19.55 «Известия» газетаси соврини учун хоккей бўйича халқаро турнир кундалиги.
20.10 Ҳужжатли фильм премьераси.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Твин Пикс». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 13-серия.
22.25 «Барибир мен қамоққа тушдим».
23.05 «Останкино» хит-паради.
00.10 Янгиликлар.
00.50 «Катта сайр».
01.30 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Кетдик».
9.10 «Яхшилик ихтиёр эт».
9.55 «Гран дивертисмент» Япониядa».
11.10 «К-2» таништиради. «Кинограф».
12.05 Киноқиссалар. «Қалпоқ» Бадиий фильм.
13.30 Мульти-пульти.
13.40 «Деҳқонларга таалуқли масала».
14.00 «Дунё аёллари». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси (АҚШ). 5-серия.
14.25 «Уларни биз севамиз ва эслаймиз». К. Еланская.
15.10 «Экосфера».
15.30 «Қутқариш хизмати 911».
16.25 «Телегазета».
16.30 Болалар учун янгиликлар.
16.45 «Рост» студияси. «Артзона».
17.15 «Трансросэфир».

*

18.00—20.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.15 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 256-серия.
21.05 «Ватаним менинг».

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.30 Спорт кўрсатуви.
22.35 Сергей Юрский. Концерт-импровизация.
23.00 «Репортёр».
23.15 Миккелда мусиқий фестиваль. 1-кўрсатув.
23.45 Криминал хабарлар экрани.
24.00 «Шаҳарча». Дам олиш кўрсатуви.

Жума, 17. XII

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 Мумтоз куйлар.
7.50 «Саккизоёқликлар». Мультфильм.
8.00 Мутахассис маслаҳати.
8.10 «Сурхон тонги». Телефильм.
8.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
8.50 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

9.00 «Табиат — ҳаёт чашмаси». Кинопрограмма.
9.45 Араб тили.
10.15 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
10.30 Ўқув кўрсатуви. Физика. Ёруғликнинг тўлқин хоссалари.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Эл дастурхонига».
18.35 «Ғилон». Телефильм.
18.45 «Иқтисодий ислоҳот йўлидан».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 «Одобнома».
20.00 Дунё воқеалари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Куйлардан қўшиқларга».
21.35 «Муҳаббат можароси». Бадиий фильм.
22.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Иқтисодчи мактаби».
20.00 «Ўзбекистон спорти» [рус тилида].
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Лев Гурич Синичкин». Телевизион бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20, 00.35—Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Илья Муромец». Бадиий фильм.
11.05 Мультфильм.
11.20 Алла Баянова куйлайди.
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.

* * *

15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 «Бридж».
15.50 «Бизнес-класс».
16.05 «Ён дафтар».
16.10 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Илья Муромец». Бадиий фильм.
18.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.25 «Манзили — янги Россия».
18.45 «Инсон ва қонун».
19.15 «Вазият».
19.45 «Мўъжизалар майдони».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
21.50 «Твин Пикс». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 14-серия.
22.45 «Матбуот-экспресс».
23.00 «Музобоз».
23.45 «Х» кўрсатуви.
24.00 Янгиликлар.
00.40 «Сиёсий бюро».
01.20 «Авто-шоу».
01.50 «Обоз» майдончаси.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Кетдик».
9.10 Тонгги концерт.
9.25 Ватаним менинг. «Узгариш».
10.20 «Ўз манзили».
10.50 «Параллеллар».
11.05 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 256-серия.
11.55 Ишдан бўш пайтингизда. «Иш устасидан қўрқади».
12.15 «Кечки салон» саҳифаларида.
13.45 «Деҳқонларга таалуқли масала».
14.05 Россия телевизион театри. Л. Андреев. «Сенатдаги от».
14.50 «Қисқаси...».
15.35 Жума кунлари Дисней. «Дунёдаги энг бой мушук». Бадиий фильм. 2-серия.
16.25 Болалар учун янгиликлар.
16.40 «Пилигрим». Россия саёҳатлар бюроси.
17.25 «Трансросэфир».

*

18.00—20.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.25 Биз севган комедиялар. «Омадли джентльменлар». Бадиий фильм.
21.50 Катталар учун мультфильм.
21.55 Спорт кўрсатуви.

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.30 «К-2» таништиради: «САС».
23.25 Кино музейи. «Алиса шаҳарларда». Бадиий фильм.

Шанба, 18. XII

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 Рақслар, рақслар...
7.50 «Энг ширин қовун». Мультфильм.
8.00 Дунё воқеалари.
8.10 «Лайлаклар». Телефильм.
8.20 Мутахассис маслаҳати.
8.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
8.50 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

9.00 Республика газеталарининг шарҳи.
9.10 Хитой тили.
9.40 Солиқ инспекцияси фаолиятидан.
10.05 «Тадқиқот ва ҳамкорлик».
10.35 «Янги китоблар».
11.05 «Ҳужжатли экран». Кинокўрсатув.
11.45 «Мактаб ва ҳаёт».
12.25 «Хотира». Баҳри Ғуломова.
12.55 Тижорат канали. «Қаловини топсанг...».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. «Танишинг: «Бинафша».
18.30 «Нодир хазина». Телефильм.
18.40 «Кашф этилаётган имкониятлар».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Чавандоз». Телелавҳа.
19.30 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 ЎзТВ хазинасидан. Телетомошабинларнинг талабларига биноан Зайнаб Хонлова куйлайди.
21.40 Уйғун. «Зебуннисо». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
23.20 «Тунги ёғду». Дам олиш кинопрограммаси.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг Давлат пенсия таъминоти тўғрисида» Қонуни. Бевосита мулоқот.
20.10 Телефильм.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Мудҳиш хато». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

6.45, 15.20, 21.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
6.50 Эрталабки гимнастика.
7.00 «Матбуот-экспресс».
7.10 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
7.55 Янгиликлар.
8.30 «Спорт-имконият».
9.00 «Марафон-15» таништиради.
9.30 Эфирда — «Мир» Давлатлараро телерадиокомпанияси.
10.55 «Қадрдон тупроқ». Экологик кўрсатув.
11.15 «Лаззат».
11.30 «Табобат Сиз учун».
12.00 «Китобхона».
12.45 «Пи» белгиси билан.
13.30 «Соло».
«КТВ-I» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради:
14.00 «Пиф ва Геркулес». Кўп серияли мультфильм премьераси.
14.10 «Кусто командасининг сувости одиссеяси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси.

*

15.00 Янгиликлар.
15.25 «Пеппи—Узун пайпоқ». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 14-серия.
15.50 «Пул ва сиёсат».
16.20 «Ультра-си». Спорт кўрсатуви. Родео бўйича халқаро мусобақалар.
17.00 «Қизил квадрат».
17.40 «Ҳайвонот оламида».
18.20 «Коламбия пикчерс» таништиради: «Мени қўрқлаётган киши ҳақида».
20.10 «Оба-на».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Оқ тўтиқуш» клуби.
22.25 Хоккей. «Известия» газетасининг соврини учун халқаро турнир. Россия-1 — Чехия терма командалари. 3-давр. Лужники спорт саройидан олиб кўрсатилади.
23.00 Волейбол. Россия чемпионати. Эркаклар. «Искра» [Одинцово] — «Белогория» [Белгород].
23.40 «Резонанс» студияси таништиради.
24.00 Янгиликлар.
00.40 «Известия» газетаси соврини учун хоккей бўйича халқаро турнир кундалиги.
«Сно-видение» тунги канали
00.55 Шоу-бизнес янгиликлари.
01.20 Тунги спорт.
01.40 «Видеоплейер».
02.10 «Автоэкспресс».
02.25 Шу ойнинг энг яхши ўнта мусиқий номери.
03.55 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 «730-формула».
8.55 «Сиз яратган боғ».
9.25 «Чегарасиз футбол».
10.20 Мульти-пульти.
10.30 «Рост» студияси. «Янгиси кимга?».

*

11.00—14.20
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

11.00 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
11.10 «Қозоғистон. Истиқлол муборак».
11.40 «Дўстлик риштaлари».
12.20 «Безнен мирас» (татар тилида).
13.05 «Ўзбекистон йўл очмоқда».
14.05 «Бу ажиб дунё».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

14.20 «Известия» газетаси соврини учун хоккей бўйича халқаро турнир. Швеция—Канада. Танаффус пайтида—Мульти-пульти.
16.50 Ҳужжатли фильм.
17.20 «Ретро-шлягер».
17.50 Спорт кўрсатуви.

*

18.00—20.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.00 «Овросиё-ТВ» таништиради: «Феликс Круллнинг иқрори». Бадиий фильм. 4-серия.
21.05 «Мутлақо махфий».

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.30 «Маски-шоу».
23.00 Россия Федерацияси Олий суди залидан.
23.15 «Ксюша ҳузурида».
23.45 «К-2» таништиради: «Америка юлдузлари».
00.15 Тунги сеанс. «Мистер Икс». Бадиий фильм.
01.45 Стас Намин маркази (Эс-Эн-Си) таништиради: «Сариқ сувости кемаси» клуби.

Якшанба, 19. XII

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

*

8.00 «Ўзбекистон» ахбороги.
8.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм [Ҳиндистон]. 45—46-сериялар.
10.00 Болалар учун. «Биргаликда куйлаймиз».
10.30 «Ўзбекистон спорти».
11.00 Мактаб ўқувчилари учун. «Яшил чироқ».
12.00 «Марду майдон». Навоий вилояти.
13.00 «Ватанпарвар».
13.40 «Халқ ижодиёти». Умр бахши Сафар ўғли таваллудининг 100 йиллигига.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Кичкинтой» студияси. «Қўнғироқча».
18.30 «Ёшлик» студияси. «Истеъдод».
19.00 «Ҳафтанома» [рус тилида].
19.30 «Ойнаи жаҳонда».
19.45 «Ижод саҳифалари». Зоҳиджон Обидов таваллудининг 70 йиллигига.
20.30 «Ҳафтанома».
21.10 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муножат Йўлчиева куйлайди.
22.05 «Разолат». Бадиий фильм.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:
17.00 «Мультфейерверк».
17.40 «Курьер».
17.50 «Рок ҳақида».
18.20 «Ҳар соҳадан бир шингил».
18.30 Болалар учун. «Совға».
18.55 «Салом, ёшлар!».
19.25 «Даракчи».
19.35 Эълонлар.
19.40 «Видео-О».
21.15 «Курьер».
21.25 «Мусиқий йўлка». Мусиқий кўрсатув.
21.50 «Даракчи».
22.00 Эълонлар.
22.05 «Видео-О».

● «ОРБИТА IV»

8.55, 15.15, 22.45, 00.15 — Кўрсатувлар тартиби.
9.00 «Марказ».
9.30 «Эрта саҳарлаб».
10.00 «Ҳамма уйдалигида».
10.30 «Спортлото» тиражи.
10.45 «Тонг юлдузи».
11.35 «Полигон».
12.05 «Марафон-15».
12.45 Киноҳақиқатми! «Инженер Кочиннинг хатоси». Бадиий фильм [«Мосфильм» 1939 й.].
15.00 Янгиликлар.
15.20 Мультфильм.
15.35 «Саёҳатчилар клуби».
16.25 «Ҳунарли хор бўлмайди».
16.30 Мультфильмлар премьераси: «Каспер ва унинг дўстлари», «Ҳақиқий ажина овловчилар».
17.20 Эфирда бевосита мулоқот.
18.00 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
18.40 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.55 «Нима! Қаерда! Қачон!».
20.00 «КТВ-I» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради. «Макс ва темирчилар». Бадиий фильм премьераси.
22.00 «Якшанба». Ахборот-публицистик кўрсатуви.
22.55 «Большой театр: кунлар ва оқшомлар».
24.00 Янгиликлар.
00.20 Волейбол. Россия чемпионати. Эркаклар. АСК [Ростов-Дон] — «Искра» [Одинцово].

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 Хайрли тонг! «Чемпионлар учун нонушта».
8.55 «Калит» кўрсатуви. «Шоҳона сафар». 10-қисм.
9.25 «Мэтрлар ва миллимэтрлар».
10.05 «Рост» студияси. «Космос сабоқлари», «Соник — супер-ежик».
10.35 «Здоровье».
11.05 «Ати-бати...».

*

11.35—14.45
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

11.35 «Жаҳон бир ҳафта ичида».
11.55 «Дунё эшиги».
12.35 «Дўстлик тароналари».
13.10 «Замандас» (қозоқ тилида).
14.05 «Ҳиндистонга бир нигоҳ».
14.35 «Бу ажиб дунё».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

14.45 «Известия» газетаси соврини учун хоккей бўйича халқаро турнир. Россия — Канада. 2- ва 3-даврлар. Танаффус пайтида— «Намуна нусхаси».
16.15 «Кириш ҳовли томондан».
17.00 «Видеошеърият». В. Федоров.
17.15 «Оқ қарға».
18.00 Телефильм.
18.20 Диснейнинг сеҳрли олами. «Винни Пух ва Рождество».
19.10 «Ҳар бир кун байрам».
19.20 Си-Би-Эс кинотеатри. «Кунботар кўчасидаги ўғрилик». Бадиий фильм.
21.00 «Васильевская, 13».

*

22.00—24.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ГАЗЕТАСИГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

Имкониятни бой бермай алоқа бўлимларига шошилинг!

Унинг бир йиллик обуна нархи 20 минг 400 сўм.

Олти ойга 10 минг 200 сўм. Қиммат дейсизми? Арзон эмас, албатта. Аммо, «Арзон беминнат бўлмас, қиммат — беҳикмат», деган мақолни ҳам унутманг.

Эслатма: «Ўзбекистон овози» ҳафтада беш марта чиқади, телекўрсатувлар программаси унда мунтазам бериб борилади.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» СИЗНИНГ ЭНГ СЕВИМЛИ ВА ИШОНЧЛИ ҲАМРОҲИНГИЗ БЎЛИБ ҚОЛИШИГА КАФОЛАТ БЕРАМИЗ.

• *Онажоним, шеърият*

СЕВГИ ХОТИРАЛАРИ

I

Хаёлларга чўмади оқшом,
Борлиқ тиниб сақлайди сукут.
Дилни жўшиб ёқмайди илҳом,
Ҳамма нарса бўлгандай унут.
Айрилиққа бергим келмас тан.
Кел ҳижроннинг кўзларини ўй
Ёниб шу он дарду-ҳасратдан,
Қуроқ бўлган кўксимга бош қўй

II

Изғириндан жунжикади тан,
Бирор ишга бормайди қўлим,
Зор қоламан вослингга, чиндан,
Сен томонга бошлайди йўлим.
Унут, дейман, барча гинани,
Меҳр-шафқат бўлсин барқарор.
Лов-лов ёнсин севги гулхани,
Қиш остида юз очгай баҳор.

III

Уфқларга қадайман кўзни,
Манзил чорлар тоғлардан нари
Қанча тийиб турмайин ўзни,
Кўргим келар вақт ўтган сари.
Тугаб борар тоқат-бардошлар,
Дилни эзар шу лаҳза алам,
Оқ қоғозга ёғила бошлар:
— Бу дунёнинг доим бири кам.

IV

Қор ёғади оппоқ, бетиним,
Кўчаларни кезгум паришон.
Олисларга нигоҳ ташлаб жим,
Ёлғиз сендан излайман нишон.
Ишқ севгимиз ёзмасдан куртак,
Ўтиб кетди гўё хаёл, туш.
Кўкдан ёғар орзу, ўй, тилак,
Фақат менинг кўнглимдир бўм-бўш.

V

Кўзларимга уйқу инмайди,
Қишнинг ялдо кечаларида.
Наҳот яна кезаман дайди,
Муҳаббатнинг кўчаларида.
Армон ёқиб бағрим тилади,
Энтикаман, кўзларим тиниб.
Ва шу замон кетгум келади,
Оппоқ қорлар бағрига сингиб.

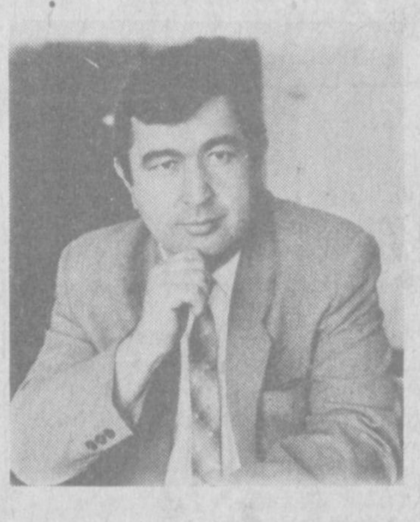

ОРИЯТ

Исмоил ТУХТАМИШОВ

Бир кун бир бой дўкондор,
Димоғи ҳаддан баланд.
Ўй суриб, ётиб бекор,
Отга бўлди ҳавасманд.

Орзу қилди у миниб,
Гоҳ кўпкари чопмоқни.
Ғанимлар бағрин тилиб,
Шону-шуҳрат топмоқни.

Дилига тушди ғулу,
Режа тузди хўп ётиб.
Овулга кетган донғи,
Бедовни олди сотиб.

Роса қилди парвариш,
Елин ювиб таради.
Арпа, нон, бериб киш-миш,
Хизматкорлар қаради.

Депсинади кишнаб от,
Бўлгандай учмоққа шай.
Чиқариб гўё қанот,
Самони қучмоққа шай.

Дўкондор келиб ҳар он,
Боқар отга керилиб.
Фурсат пойлар ногаҳон,
Хаёлларга берилиб.

Баъзида миниб отга,
Айланади қишлоқни.
Улоққа — майда зотга,
Ор билади тушмоқни.

Ва бир куни ниҳоят,
Айтувчи қилди хабар:
«Ташриф қилинг жамоа,
Тўйга» — дея солди жар...

«Товоққа туя, ҳўкиз
Бўлади кураш катта.
Сўнг армонда қолмангиз,
Тўйга келинг, албатта.

Эртаси кун кўпкари,
Чопар кетган ҳар ёнга.
Ишончи борнинг бари,
Тушаверсин майдонга».

Дўкондорнинг шу нафас
Кўпчиди танида қон.
Кўпкарига кирар, бас,
Рақибин ёқсин армон.

Отбоқарга буюрди:
— Тайёрла отни дарров, —
Ўзича хаёл сурди,
Ҳеч кимса бўлолмас ғов.

Ўртада катта улоқ,
Отларнинг йўқ баҳоси.
Атрофга солар титроқ,
Чавандозлар «ур-ҳо» си.

Дўкондор савлат тўкиб,
Қамчи солар отига.
Самани-чи тиз чўкиб,
Эрк берар қанотига.

Кўзларидан ўт чақнаб,
Туёғидан чанг тўзиб,
Шиддатларга бермай тан,
Отлардан борар ўзиб.

Сафларни ёриб кирар,
Бўлганича қадди дол.
Эгасига мўлтирар,
Дегандай «бўл, олақол».

Қўзғаб яна ор шаъни,
Манзил сари жон қасдлар.
Лекин тайёр ўлжани,
Олиб кетар чапдастлар.

Неча бор ёниб чиндан,
Такрорлади бу ҳолни.
Сўнг ирғитди устидан,
Меҳнатига заволни.

Чиқди учиб юксакка,
Узун-узун кишнади,
Ўзини тоғдан тикка,
Жарга қараб ташлади.

Овоз келди гумбурлаб,
Титратиб ер, самони.
Ярамас эгасин деб,
От бўлди ор қурбони.

Кўрган экан бир дўстим,
Қилиб берди ҳикоя.
Ҳаяжондан боқдим жим,
Йўқдир ўйга ниҳоя...

Боболардан мерос, чин,
Бизга номус, шаън, уят.
Билмадим букун, нечун,
Тарк этмоқда орият.

КЎЗ ТЕГМАСИН ҲЕЧ ҚАЧОН

Сукут сақлаб келдик биз, мум тишладик қанча пайт,
Босиб ўтган йўлингни этолмадик ҳатто қайд,
Истиқлол шарофати — бисотингни энди айт,
Бугун сени тан олмиш бу дунё, жумла жаҳон,
Юртим, бўйи-бастингга кўз тегмасин ҳеч қачон.

Темур бобом тўйингга от миниб кириб келди,
Баҳоуддин Нақшбанд ўй, хаёл суриб келди,
Улуғбек, Мирзо Бобур дунёни кўриб келди,
Сафдошлар қаторида доимо бўл соғ-омон,
Юртим, бўйи-бастингга кўз тегмасин ҳеч қачон.

Кўзларни қамаштирар эл кўрки, латофати,
Чиройга чирой қўшгай ҳурликнинг тароватн,
Меҳр-шафқат кўрсатмоқ халқнинг азал одати,
Боболардан меросдир мангу шуҳрат, мангу шон,
Юртим, бўйи-бастингга кўз тегмасин ҳеч қачон.

Эрки бор инсон мудом даврада кўкрак кергай,
Ҳеч кимдан гап ютмагай жавобига тайёр, шай,
Бу кунларнинг қадри кўп шоирга илҳом бергай,
Қад тикламоқ дунёда бўлмагай ҳеч вақт осон,
Юртим, бўйи-бастингга кўз тегмасин ҳеч қачон.

Армонларим ушалиб истиқбол, толе кулди,
Ғанимларинг чидолмай аламдан бағрин юлди.
Сени озод кўрмоқлик — муродим ҳосил бўлди,
Қўлин очиб дуога Исмоил дегай ҳар он,
Юртим, бўйи-бастингга кўз тегмасин ҳеч қачон.

* * *

Садоқат китобини қайтадан ёзиб чиқдим,
Айрилиқ азобини қайтадан ёзиб чиқдим.

Нетай номинг тушмагай тилларимдан бирор он,
Ошиқ дил хитобини қайтадан ёзиб чиқдим.

Бир бошимга ёғилди маломатдан минглаб тош,
Умрлар шитобини қайтадан ёзиб чиқдим.

Рашкда ёниб кул бўлган ҳаловатсиз юракнинг,
Ишқ-муҳаббат бобини қайтадан ёзиб чиқдим.

Ёр васлини истаб чин ҳар лаҳзада ўртанмоқ,
Ашкию селобини қайтадан ёзиб чиқдим.

Илинж билан яшадим эзгуликка кўз тикиб,
Диёнат, савобини қайтадан ёзиб чиқдим.

Ҳар бир тола сочингга банди эрур Исмоил,
Кўнгилнинг жавобини қайтадан ёзиб чиқдим.

ВАЪДАБОЗ

Хаёлларга ширин оқмоқ истар у,
Ҳар қайси кўнгилга боқмоқ истар у.
Минг битта ижросиз ваъдалар бериб
Ҳаммага бирдайин ёқмоқ истар у.

* * *

Хатолар қилдим мен билмай ё билиб,
Бағрингни тилдим мен билмай ё билиб.
Ўз ўтган умримни қилгач сарҳисоб,
Бош эгиб келдим мен билмай ё билиб.

* * *

Чўчимассан ғанимдан, ғовдан,
Олдда турган минг хил синовдан,
Қаролмассан кўзга лекин тик,
Тилинг қисиқ бўлса бировдан.

«Чойдан ичинг, бобо!».

Нурмамат АЛМУРОДОВ олган сурат.

ВАТАНИМИЗДА

● Ишбилармонлик

СОЧИДАН КЕЛТИРИЛГАН ТЕРАКЛАР

НАВОИЙ. (вилоят мухбиридан). Жума Султонов ҳам ишбилармонлардан. У Сочи санаторийсига дам олиб даволанишга борди-ю тиниб-тинчимади. Санаторийдаги боғбонларга мадад берган, улардан иш ўрганган бўлиб, у ердан 150 туп ёғочбоп терак ниҳолларини олиб қайтди. Қайтди-ю уни кўришга келган қавму-қариндошларга терак ниҳолларини совға қилди.

Шу-шу Дўрмонда, қўйингки, Навоий туманидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалигида Сочи санаторийсидан келтирилган антиқа теракларни кўпайтиришга киришилди. Сочида кўрган эмасми, Жума аканинг ўзи ташаббускор бўлди. У атиги бир йил ичида олиб келган 150 туп теракни қаламча тарзида 15 минг донага етказди. Натижада, нафақат хўжалик хонадонлари, балки бригадаларига ҳам ушбу теракларадан экилди. Айни пайтда Ғ. Саидов, Н. Бебетов, етакчилик қилаётган бригадаларда 3 гектардан зиёд майдонга ана шу терак қаламчаларидан ўтказилган.

— Сочи теракларн пишиқлиги ва иморатбоплиги билан ўзимизнинг оқ ва кўк тераклардан тубдан фарқ қилар экан, — дейди Ж. Султонов. — Уч-тўрт йил ичида бу тераклар 8—9 метрга қадар ўсар экан. Бунинг устига бақувват ва тўғри ўсишини айтмайсизми?..

Жума ака қисқа вақт ичида каттагина иморатнинг ёғочини йиғиб олди. Унинг Сочига бориб келиши Дўрмонда теракчиликка йўл очиб берди.

Музаффар ШАРОПОВ.

● Ҳамкорлик

ЧИҚИТДАН ОЛТИН

ЖИЗЗАХ. (вилоят мухбиридан). Чет эл технологиясининг республикамиз ишлаб чиқаришга жалб этилиши кўпгина фойдаланилмаётган имкониятларни ишга солишга ёрдаам бераётир.

Жиззах вилоятидаги Маржонбулоқ олтин конида руда чиқитларини қайта ишлаш юзасидан амалий иш бошланди. Бу мураккаб ва фойдали юмушни Америка Қўшма Штатларининг «БРВ» компанияси ва Маржонбулоқ олтин кони маъмурияти ҳамкорликда ташкил этган «Маржон» қўшма корхонаси амалга оширишга киришди. Бу қўшма корхона айни бир пайтда саёз конлардан металл ажратиб олиш билан ҳам шуғулланади.

Бахтиёр РИЗА[illegible].

Воҳидилла 1983 йилда Тошкент давлат тиббиёт институтининг стоматология факультетини муваффақиятли битиргач, йўлланма бўйича Навоий шаҳрига бориб ишлайди. Ҳозир саккиз йилдирки, Воҳидилла Ўринбоев Тошкентдаги 9-стоматологик шифохонада, тўрт йилдан буён эса тиш қўйиш бўлимида мудирлик вазифасида ишламоқда.

СУРАТДА: Воҳидилла Ўринбоев (чапда) ҳамкасблари Шавкат Маннопов ва Абдулмадад Азимов билан беморни даволаётган пайт.

Абдувоҳид ТЎРАЕВ олган сурат.

• *Спорт*

ОСИЁ ЎЙИНЛАРИГА ЙЎЛЛАНМА

Ўзбекистон Республикаси миллий олимпиада қўмитасига хушхабар келди. Маълум бўлишича бу мактуб Осиё футбол конфедерациясидан экан.

Маълумки келаси йил май ойида республика футбол уюшмасининг халқаро федерацияга аъзо бўлиши масаласи кўриб чиқилади. Лекин келаси йилнинг октябрь ойида Японияда ўтказиладиган Осиё ўйинларига тайёргарлик кўришни инобатга олиб, Осиё футбол конфедерацияси мазкур спорт ўйинларида Ўзбекистон миллий футбол терма жамоасининг иштирок этишига рухсат берди. Ўйлаймизки Рустам Акрамов бошчилигидаги терма жамоамиз истиқлол юртимиз футболчиларининг биринчи марта қатнашадиган нуфузли мусобақасида пухта тайёргарлик кўради.

ҒОЛИБЛИК СУПАСИДА

Тошкентдаги армиячи спортчилар саройида эркин кураш бўйича Ўзбекистон чемпионати ўтказилди.

Келаси йили Венгрияда ўтказиладиган жаҳон чемпионати олдидан ўзига хос тайёргарлик босқичи тарзида уюштирилган бу мусобақада мутасадди-мутахассислар ўзини кўрсатган Ш. Абдусоатов, М. Матёқубов. Р. Мамажонов каби қобилиятли ёшларни мамлакат терма жамоасига таклиф қилишди. Мусобақада эса вазн тоифаларига кўра тошкентлик А. Очилов, М. Қоранброҳимов, Р. Исломов, Р. Атаулин, Р. Хинчагов, А. Иброҳимов, Ш. Абдусоатов, Хоразмдан М. Матёқубов, Тошкент вилоятидан М. Рустамов, Наманганда Р. Мамажоновлар ғолиблик супасига кўтарилишди. Совриндорларга 50 минг сўмдан пул мукофотлари берилди.

• *Сиз севган санъаткор*

ТЎҚСОН БИРИНЧИ ЙИЛНИНГ ИЛҲОМИ

Умуман санъаткорлар ҳақида ёзиш ғалати. Гоҳ мақтов эшитасиз, гоҳ... Бу менинг фикрим. Чунки ҳали катта саҳнани кўрмай, 1—2 газета-журналда кўрингач, таниёлмай қоласиз: димоғдор, иззатталаб бўлиб қолишади. Илгари икки қўллаб сўрашиб юрган бу «ҳофиз», энди бир-бир босиб, қани ўзи келиб сўрашсин, дегандек, яқин келгач, қарс этиб қўлини ташлаб, «қалайсиз, окам, юрибсизми?» дейди синовчан. Иложи бўлса сўрашмай ҳам қўяверади. Яна тўй-пўйга айтиб қолмасин, деб ўйлайди шекилли.

Бу гапларни осмондан олиб айтаётганимиз йўқ. Бир-иккита ёш «ҳофизча»ларга раҳнамолик қилиб юриб, куйганмиз. Уларнинг ҳозирги юриш-туришини кўриб, баъзан танишлар киноя қилишади: «Жа-а, ёзувдингиз... кўрдик, осмонда-ю, бу вал-ломат, сўрашгиси келмайди ҳатто...».

Шу-шу бу тоифа халқ ҳақида ёзишдан тийилиб юрардик. Бир куни Илҳом Иброҳимов кириб келди. Кўпдан бери кўнглимда ғимирлаб юрган, лекин ташимга чиқармаган фикрим қатъийлашди: Ёзаман!

Унга шу хавотирларимни айтдим.

— Ҳаммаси, одамнинг ўзига боғлиқ. Тарбияга боғлиқ. Кўрмаганни кўрган курсин, деган гап бор-ку! Қолаверса, халқимиз ҳам санъаткорни талтайтириб юборади. Ҳамма у билан гаплашгиси, бир пиёла чойми, арокми ичгиси келади. Пул масаласини ҳам қўшиш керак. Одамни пул бузади, шуҳрат бузади. Яна келиб ҳаммаси тарбияга тақалади. Тарбияли, инсофли, диёнатли оилада улғайган санъаткор ҳар қандай ҳолатда ҳам одамгарчиликни унутмайди.

— Сен ўзингни қайси тоифага қўшасан? — дейман.

— Буни мен айтсам тўғри бўлмас. яхшиси бошқалардан сўранг. Шундай бўлса-да, айтиб қўяй, ҳамма қатори менга ҳам пул керак, тўйларга бораман, шуҳрат, иззат-икром ёқади. Ёқмайди деганга ишонманг. Бу самимий гап эмас. Лекин меъёр деган тарози борлигини унутмаслик керак. Шунга амал қилган ҳеч кимнинг кўнглини қолдирмайди.

— Гап ўзи очилиб қолди. Асли бу ҳақда гаплашиш бироз ноқулайроқ, шундай бўлса-да, айт-чи, тўйларда пул масаласини қандай келишасизлар?

— Ўзим ҳам шу ҳақда гаплашсак деб турувдим. Ўзбек халқини тўйсиз, тўйни ўйин-кулгисиз, қўшиқсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Ўша қийин дамларда ҳам одамлар яширинча бўлса-да, тўйга артист олиб боришган. Шунинг учун кейин масаласи райкомда кўрилган бўлса ҳам. Ишдан кетишини [illegible]. Шунақа халқимизда. «Ўғлимга ҳавас билан номингизни қўйганман» дейдиганлар бор. Шунинг тўйини ўтказиб берасиз. Агар бу йил вақтингиз йўқ бўлса, майли келаси йил, фақат [illegible] олиб қўювдик деб туришгач, рад этишга илож топиб бўлмайди. Ҳозир ҳар бир гуруҳда 5—6 чолғучи-

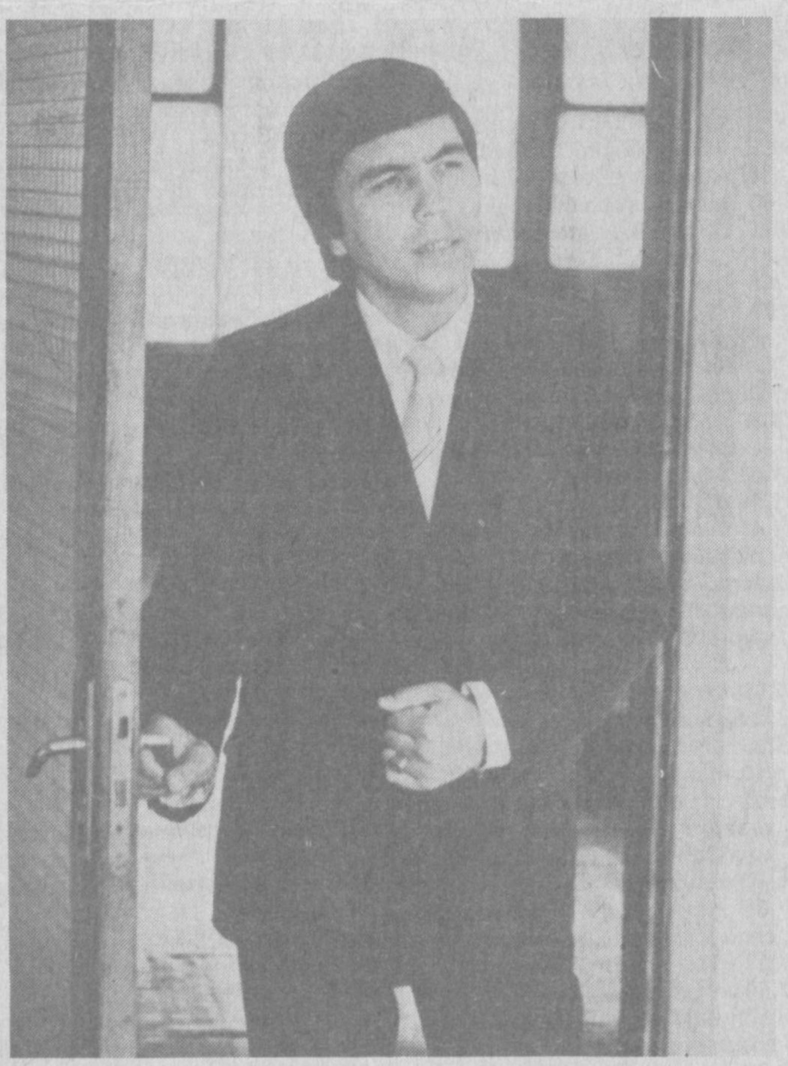

си, техникага қарайдиганлари, 2—3 та машина бор. Табиийки, ҳайдовчилар ҳам бўлади.

Ҳалиги гапимнинг давоми — хуллас, шунча одам ҳозирги пайтда бир жойдан иккинчи жойга бориб келиши осонмас. Бензин ҳам фалон пул. «Қўлдан» бўлса ҳам олиб, етиб бориш керак. Бизда лафз — энг муҳими. Хуллас, узоқдаги тўйга пулсиз бориб бўлмайди. Маҳалла-кўй, ён-атрофга чиққанда пул олмайман. Лекин узоқроқ йўлга чиққанда харажати бўлади. Бу аниқ. Лекин ўшанда ҳам тўй эгасига оғирлик туширмаслик пайида бўламиз.

Илҳом Иброҳимовни танигамим 90-йилда. «Камолот» кўрик-танловида қатнашганди. Ҳали-ҳали эсимда: «Аламим бор ёр-ёр айтган қизларда» деган қўшиқ айтганди. Ёмон чиқмади. Муҳими, ҳеч кимга ўхшамасдан, ўзича айтувди. Лекин, бирорта ўрин насиб қилмади. Кўп қатори мен ҳам ҳайрон бўлгандим, Келаси йили яна ўша «Камолот»да қатнашди. Бу гал биринчи ўринни олди. Мен 90-йилги Илҳом билан, 91-йилги Илҳом орасидаги фарқни кўрмадим. Ўша-ўша ўзига хос оҳанг, ўша-ўша таъсирли, ёқимли овоз. Фақат бу гал саҳнада бир оз дадилроқ, эркароқ.

— Санъат фақат қўшиқ айтишгина эмас экан. Вазият, томошабинни, мухлисни ҳам ҳисобга олиш керак экан. Олдинги йили иккала ашулам ҳам оғирроқ, дардчилроқ эди. «Камолот»га эса асосан ёшлар киради. Ёшларга эса шўхроқ, енгилроқ, ўйноқироқ қўшиқлар ёқади. «Сизни севмай қўйганимга кўп бўлди...»ни бошлашим билан зал жонланиб кетди.

— Нега тез-тез классик қўшиқлар, оғир ашулалар айтасан?

— Булар қоладигани...

— Улари-чи?

— Уларми... Лекин ҳаммасини бирдек суйиб, юракдан айтишга ҳаракат қиламан. Барибир, мақом қўшиқларимга ҳурматим баланд. Уларни айтганда ўзим ҳам енгил тортаман, гўё бир савобли ишга қўл ургандек бўламан.

— Биз журналистларда ҳам чучмал саволлар кўпда! Шулардан бири — «Энг яхши қўшиғингиз қайси?» деган савол? Санъаткорлар эса жавоб беради: «Энг яхши қўшиғимни ҳали айтганимча йўқ». Ие, бародар, шунча юриб энг яхши қўшиғингни ҳам айтмаган бўлсанг, унда нима қилиб юрибсан, дейдиган азамат йўқ. Қайтангга ажойиб, камтарин жавоб деймиз. Шу тўғрими? Умуман шу сийқа саволга сийқа жавобни қайтариб қўя қоламизми?

— Аммо, лекин, нозик жойидан олдингиз. Яхши қўшиқларим бор. Айниқса, «Сени кўргим келаверади», «Сизни севсам майлими», «Одамлар»ни ўзим ҳам мазза қилиб эшитаман.

— Тўғриси, мен ҳам мазза қилиб эшитаман. Улар Муҳаммад Юсуфники бўлса керак?

— Йўқ, Улар Умида Абдуазимова, Карим Турсунов, Махсуда Эргашеваларники. Биласизми, Муҳаммад аканинг шеърларига ҳали бирор қўшиқ айтмаганман. Лекин ниятим бор.

Аҳрор АҲМЕДОВ.

«Интелл-ресурс» кичик корхонаси 1993 йил 7 декабрдан ўз фаолиятини ТУГАТГАНЛИГИНИ маълум қилади.
Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой муддат ичида қабул қилинади.
МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН: 33-37-97.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН

Республика кинофильмларни ижарага бериш идораси жамоаси шу идоранинг собиқ раҳбари, таниқли ёзувчи

Мумтоз Муҳаммедович МУҲАММЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан оиласига ва яқинларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон саноат ва хўжалик қурилиши давлат корпорацияси кенгаш бошқаруви, меҳнат жамоалари собиқ қурилиш вазири, республикада хизмат кўрсатган қурувчи, меҳнат фахрийси

Суннат Иброҳимович ИБРОҲИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг яқинларига чуқур таъзия изҳор этадилар.

Академик Э. И. Отахонов номидаги шаҳар физиотерапия шифохонаси жамоаси шифохона бош шифокорининг ўринбосари, доцент Алимова Мавжуда Йўлдош қизига умр йўлдоши

Рамиз Аъзамович АЛИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент Давлат университетининг ректорати жамоаси кекса доцент, уруш фахрийси

Саъди БОБОЖОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этадилар.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир: Азим СУЮН.

Таҳрир ҳайъати: Абдулла ОРИПОВ, Абдуҳафиз ЖАЛОЛОВ, Азиз НОСИРОВ, Аслиддин БОЛИЕВ (масъул котиб), Зиёд ДАВРОНОВ, Ислом ШОҒУЛОМОВ, Олимжон НАЗАРОВ, Тўхтамурод ТОШЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Осиё бозори» иловаси учун масъул), Шоқосим ШОИСЛОМОВ.

Мафкура ишлари ва партия ҳаёти бўлими — 33-21-43
Иқтисодиёт бўлими — 33-47-80, 32-54-27.
Парламент фаолияти ва ҳуқуқ бўлими — 33-54-55, 32-26-70.
Адабиёт, фан ва маданият бўлими — 33-07-20, 32-57-19.
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-11-49, 33-76-04.
Ахборот ва спорт бўлими — 33-12-56, 32-55-46.
Тижорат, эълонлар — «Осиё бозори» редакцияси—33-41-89, 32-55-70, 33-38-54, 32-54-12.
Шароф Рашидов фонди — 33-34-69, 33-20-36.
Қабулхона — 33-65-45, 32-55-15.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ
Андижонда — 4-48-85; Нукусда — 4,44-62;
Бухорода — 3-96-12; Қаршида — 3-25-79;
Гулистонда — 2-26-22; Қўқонда — 52-624.
Жиззахда — 3-46-24; Самарқандда — 35-22-90;
Навоийда — 3-74-76; Урганчда — 6-72-60;
Наманганда — 6-43-43; Фарғонада — 6-37-16.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000120.
Газета офсет усулида А—2 форматида босилади.
Ҳажми 3 босма табоқ.
Босишга топшириш вақти — 21.00
Г—687. ткр. 22095. топширилди — 20.00

Навбатчилар: Ҳ. ИКРОМОВ, Ш. СУЛТОНОВ.

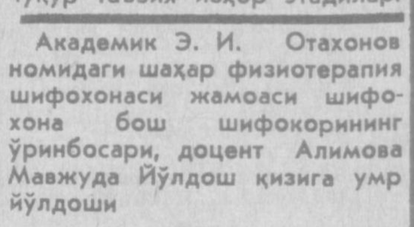

МАНЗИЛИМИЗ: 700083. ТОШКЕНТ, ГСП. МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили «БуюкТурон» кўчаси 41-уй.

1 2 3 4 5 6.